

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3305/2017. (XI. 24.) AB határozat	a Pesti Központi Kerületi Bíróság 13.Szk.22.380/2015/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről	1810
3306/2017. (XI. 24.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	1820
3307/2017. (XI. 24.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	1837
3308/2017. (XI. 24.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1841
3309/2017. (XI. 24.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1844
3310/2017. (XI. 24.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1847
3311/2017. (XI. 24.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1851

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3305/2017. (XI. 24.) AB HATÁROZATA

a Pesti Központi Kerületi Bíróság 13.Szk.22.380/2015/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával és *dr. Salamon László* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság 13.Szk.22.380/2015/3. számú végzése alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.
2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt egyebekben visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Pesti Központi Kerületi Bíróság 13.Szk.22.380/2015/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítvány tanúsága szerint a Budapesti Rendőr-főkapitányság II. kerületi Rendőrkapitányság mint szabálysértési hatóság megállapította az indítványozó szabálysértési felelősségét a közúti közlekedés rendjének megzavarása és közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése miatt. A határozat ellen az indítványozó bírósághoz fordult. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 13.Szk.22.380/2015/3. számú végzésben a szabálysértési hatóság határozatát megváltoztatta, és a panaszos magatartását közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértésének minősítette, a kiszabott pénzbírság összegét pedig 50 000 forintról 25 000 forintra mérsékelte. A végzést a panaszos 2015. november 9-én vette kézhez.
- [3] Az ügy előzményeként az indítványozó előadta, hogy 2014. június 9-én 12 óra körüli időben személygépkocsival közlekedett, és közlekedési balesetet szenvedett, amikor egy másik gépkocsival összeütközött. A gépkocsiban utasként jelen volt az indítványozó felesége is. A balesetben személyi sérülés nem történt és az indítványozó kárigénnyel nem kívánt élni. Mivel a balesetben részes másik fél nem jelezte, hogy rendőri intézkedést szeretne, a panaszos az adatai megadását követően a baleset helyszínéről távozott. Utóbb szerzett tudomást arról, hogy ellene és a másik gépkocsi vezetője ellen is szabálysértési eljárást indított a rendőrség a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 3. § (1) bekezdés c) pontjának a megsértése miatt a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 219. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő, a közúti közlekedés rendjének megzavarása szabálysértés miatt.
- [4] A baleset másik résztvevője elleni eljárást a szabálysértési hatóság később megszüntette arra hivatkozással, hogy a cselekménye nem szabálysértés. Az indítványozó felelősségét ugyanakkor megállapították a KRESZ 3. § (1) bekezdésének megsértése miatt a Szabs. tv. 219. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő, valamint a KRESZ 58. § (3) bekezdésének a megsértése miatt a Szabs. tv. 224. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő – közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése – cselekmények miatt.

- [5] Az indítványozó úgy véli, hogy szabálysértési felelősségét a szabálysértési hatóság bizonyíték hiányában állapította meg, míg a baleset másik résztvevőjével szemben az eljárást az érintett felelősségét alátámasztó objektív körülmények ellenére szüntette meg. Álláspontja szerint ezért a szabálysértési hatóság határozata ellentétes az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével. A hatósági határozatot az indítványozó ezen felül részrehajlónak, az eljárás megszüntetését érintő részét pedig ellentmondásosnak és hiányosnak tartja. Ezt a sérelmét arra alapította, hogy az indokolás nem ad magyarázatot arra, miért hagyta figyelmen kívül a szabálysértési hatóság az ügybe bevont szakértő megállapításait. Kifogásolta továbbá az indítványozó, hogy a felesége a megszüntető határozat ellen nem élhetett jogorvoslattal, mivel azt a hatóság – a Szabs. tv. 95. § (2) bekezdése alapján – nem kézbesítette számára. Az indítványozó álláspontja szerint a felesége a Szabs. tv. 54. § (1) bekezdése alapján az ügyben sértettnek minősült, ezért a határozatot kézhez kellett volna kapnia. Emiatt a határozatot az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével is ellentétesnek tartja.
- [6] A szabálysértési hatóság határozata ellen az indítványozó kifogással élt. A kifogás alapján eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság a panaszos szabálysértési felelősségét a szabálysértési hatósággal szemben csak a KRESZ 58. § (3) bekezdésének a megsértése – a balesetet követően és a rendőrség érkezését megelőzően a baleseti helyszín elhagyása – miatt a Szabs. tv. 224. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő cselekmény – közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése – kapcsán állapította meg. A határozat kézhezvételekor vált ugyanakkor egyértelművé az indítványozó számára, hogy azon cselekmény kapcsán, amelyet a szabálysértési hatóság a KRESZ 3. § (1) bekezdésének megsértése miatt a Szabs. tv. 219. § (1) bekezdésébe ütközőnek és aszerint minősülőnek ítélt – és amely a közlekedési baleset okozásában állt –, a bíróság az eljárást nem szüntette meg, hanem a cselekményt átminősítve a felelősségét egységesen a Szabs. tv. 224. § (1) bekezdésére alapította. Sérelmezi az indítványozó, hogy a bíróság végzésének indokolása a cselekmény „átminősítését nem indokolta meg” (indítvány 4. oldal) és nem jelölte meg azt sem, hogy a szankcionált magatartás a KRESZ melyik rendelkezésébe ütközött. Ennek következtében a bíróság határozata nem tesz eleget a Szabs. tv. 96. § (1) bekezdésének e) és f) pontjaiban a határozat tartalmával szemben támasztott követelményeknek.
- [7] Az indítványozó szerint a bíróságnak az ellene indult eljárást a Szabs. tv. 219. § (1) bekezdését érintő részében a Szabs. tv. 83. § (1) bekezdésének *bc* pontja alapján meg kellett volna szüntetnie, és a Szabs. tv. 116. § (2) bekezdése alapján rendelkeznie kellett volna arról, hogy a szabálysértési költséget a Szabs. tv. 92. § (4) bekezdése alapján az állam viseli.
- [8] Az indítványozó úgy véli, hogy az indokolási kötelezettség megsértésével hozott bírósági határozat sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését.
- [9] Utal rá a panaszos, hogy a bíróság határozatával szemben rendes jogorvoslat nem volt igénybe vehető, ezért rendkívüli jogorvoslatként a végzés kiegészítésére irányuló indítványt terjesztett elő. Beadványát a Pesti Központi Kerületi Bíróság perújítási kérelemnek tekintette és 11.Szpi.38.255/2015/2. számú végzésével elutasította. A perújítási kérelmet elutasító végzés ellen az indítványozó fellebbezéssel élt. A Fővárosi Törvényszék azonban a végzést hatályában fenntartotta.
- [10] 2. Az indítványozó a beadványát az Alkotmánybíróság felhívása nyomán kiegészítette.
- [11] Abban kérelmét kiterjesztette a Pesti Központi Kerületi Bíróság 11.Szpi.38.255/2015/2. számú – a panaszos perújítási kérelmét elutasító – végzésére, kérve ezen döntés alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését is. Az alaptörvény-ellenességet pedig mindkét bírósági végzés kapcsán az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján kérte megállapítani. Az alapjogi sérelem az indítványozó szerint a 13.Szk.22.380/2015/3. számú végzés esetében abból fakad, hogy annak indokolása lényeges kérdésre vonatkozóan hiányos, míg a 11.Szpi.38.255/2015/2. számú végzés kapcsán abból, hogy a bíróság a panaszos végzés kiegészítésére vonatkozó indítványát „önkéntesen perújítási kérelemként bírálta el”. Ennek eredményeként olyan szabálysértési költséget kellett viselnie az indítványozónak, amelynek viselésére az állam lenne köteles.

II.

- [12] Az Alkotmánybíróság eljárása során a következő jogszabályi rendelkezéseket vette figyelembe.
- [13] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

[14] 2. A Szabs.tv. indítvánnyal érintett rendelkezései:

„92. § (2) A (3) bekezdésben meghatározott kivétellel az eljárás alá vont személy viseli a szabálysértési költséget, ha vele szemben szabálysértés elkövetése miatt joghátrányt alkalmaztak.

(3) Az állam viseli azt a költséget, amely annak következtében merült fel, hogy az eljárás alá vont személy a magyar nyelvet nem ismeri, hallássérült, siketvak, beszéd fogyatékos.

[...]

(6) A szabálysértési költség viselését határozatban kell megállapítani.”

„96. § (1) A határozatnak tartalmaznia kell

[...]

b) a rendelkező részben az eljárás alá vont személy természetes személyazonosító adatait, a szabálysértés megnevezését, a kiszabott büntetést, illetve az alkalmazott intézkedést;

[...]

e) rövid indokolást, utalva a megállapított tényekre, az ezek alapjául szolgáló bizonyítékokra, továbbá a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása során figyelembe vett körülményekre;

f) utalást az érdemi döntés alapját képező jogszabályra;”

III.

- [15] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az indítvány érdemi vizsgálatát megelőzően lefolytatta az indítvány befogadására irányuló eljárást. Ennek eredményeként az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy az indítvány összességében megfelel az Abtv.-ben a befogadással szemben támasztott követelményeknek, ezért 2016. december 13-án döntést hozott az indítvány befogadásáról. A befogadási eljárásban az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a panaszos előadása kétséget ébresztett az iránt, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság 13.Szk.22.380/2015/3. számú végzése megfelel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó, a határozatok indokolásával összefüggő követelményeknek. Ez pedig felvetette a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét.
- [16] Már a befogadási eljárásban is megállapította ugyanakkor az Alkotmánybíróság tanácsa, hogy az indítvány egyes elemei érdemi vizsgálatának nincs helye.
- [17] Az indítványozó a bíróság végzése mellett a szabálysértési hatóság végzését érintően is megfogalmazta a kifogásait. Álláspontja szerint a szabálysértési hatóság a szabálysértési felelősségét bizonyíték hiányában állapította meg, ezért a döntés ellentétes az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével. A hatósági határozatot az indítványozó ezen felül részrehajlónak, az eljárás megszüntetését érintő részét pedig ellentmondásosnak és hiányosnak tartotta. Kifogásolta továbbá azt is, hogy a felesége a szabálysértési hatóság eljárást megszüntető határozata ellen nem élhetett jogorvoslattal, mivel a döntést a hatóság nem kézbesítette számára. Ezért úgy vélte, hogy a végzés az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését is sérti.
- [18] Mivel azonban az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, az indítványozónak a szabálysértési hatóság döntéseivel kapcsolatos – az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére és XXVIII. cikk (7) bekezdésére alapított – kifogásai érdemben nem voltak vizsgálhatók.
- [19] Az Abtv. 27. §-a értelmében további feltétel, hogy az alkotmányjogi panasz az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen irányuljon. Ennek a feltételnek azonban az indítványozó által kifogásolt két végzés közül csak a 13.Szk.22.380/2015/3. számú felel meg. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 11.Szpi.38.255/2015/2. számú végzése ugyanis az Alkotmánybíróság értelmezésében {lásd: 3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [19]–[22]} nem minősül sem az ügy érdemében hozott, sem a bírósági eljárást

befejező egyéb döntésnek. Ezért a Pesti Központi Kerületi Bíróság 11.Szpi.38.255/2015/2. számú végzését érintően érdemi alkotmányossági vizsgálat lefolytatásának nem volt helye.

- [20] Mindezek alapján az indítvány azon elemeinek a vizsgálatát, amelyek a szabálysértési hatóság döntéseivel kapcsolatos – az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére és XXVIII. cikk (7) bekezdésére alapított –, valamint amelyek a Pesti Központi Kerületi Bíróság 11.Szpi.38.255/2015/2. számú végzésével összefüggő kifogásokat tartalmaztak, az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.

IV.

- [21] Az indítvány megalapozott.
- [22] 1. Az indítványozó a Pesti Központi Kerületi Bíróság 13.Szk.22.380/2015/3. számú végzését azért tartja alaptörvény-ellenesnek, mert abban a bíróság nem rendelkezett az eljárás megszüntetéséről a Szabs. tv. 219. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő cselekménnyel összefüggésben, holott amiatt a felelősségét nem állapította meg. Az indítványozó szerint a bíróság tartalmilag a cselekményt „átminősítette”, anélkül azonban, hogy az átminősítésnek indokát adta volna. Nem jelölte meg a bíróság azt sem, hogy az átminősített magatartás a KRESZ melyik rendelkezésébe ütközött. A bírósági végzés következménye volt továbbá az is, hogy az indítványozónak azon szabálysértési cselekménnyel összefüggésben is viselnie kellett a szabálysértési költséget, amely miatt az eljárás megszüntetésének lett volna helye. Úgy véli az indítványozó, hogy a döntés ennek következtében nem tesz eleget az indokolási kötelezettség Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó követelményének.
- [23] Az indítványozó alkotmányjogi panasza és az ahhoz csatolt iratok alapján megállapítható, hogy a Budapesti Rendőr-főkapitányság II. kerületi Rendőrkapitányság mint szabálysértési hatóság az indítványozó felelősségét a Szabs. tv. 219. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő közúti közlekedés rendjének megzavarása szabálysértés miatt, valamint a Szabs. tv. 224. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértés miatt egyaránt megállapította. Az indítványozó kifogása alapján eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság ezzel szemben a panaszos szabálysértési felelősségét csak az utóbbi, a Szabs. tv. 224. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő cselekmény kapcsán tartotta megállapíthatónak. A bíróság végzése rögzíti, hogy „[a] fentiekre tekintettel a bíróság nem állapította meg az eljárás alá vont személy terhére a KRESZ 3. § (1) bekezdés c) pontjának a megszegését, ezzel a Szabs. tv. 219. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő közúti közlekedés rendjének megzavarása szabálysértés elkövetéséért (*sic!*) a felelősségét” (13.Szk.22.380/2015/3. számú végzés 5. oldal). A bíróság végzése szerint továbbá a szabálysértési hatóság határozatát a Szabs. tv. 116. § (1) bekezdés c) pontja alapján azért változtatta meg, „mivel kizárólag egy cselekmény vonatkozásában állapította meg az eljárás alá vont személy felelősségét” (13.Szk.22.380/2015/3. számú végzés 6. oldal).
- [24] A költségek viselése tárgyában a bíróság megállapította, hogy a szabálysértési költség viseléséről – amely az igazságügyi műszaki szakértő véleményével kapcsolatban merült fel – a szabálysértési hatóság a Szabs. tv. alapján rendelkezett. „[A] bíróság az eljárás alá vont személy felelősségét megállapította, így a határozat ezen rendelkezését nem változtatta meg” (13.Szk.22.380/2015/3. számú végzés 6. oldal). A bírósági végzés az idézett megállapítás ellenére nem tartalmaz számszerű hivatkozást a Szabs. tv. azon rendelkezésére, amely alapján a szabálysértési hatóság a költségek viseléséről rendelkezett. A Budapesti Rendőr-főkapitányság II. kerületi Rendőrkapitányság határozata ugyanakkor megjelöli a Szabs. tv. 92. §-át, amely a szabálysértési költségről szól. Ezen felül a hatósági határozat azt is rögzíti, hogy a hatósági eljárásban felmerült szabálysértési költség „Műszaki szakértői díj és költség díja címen keletkezett” (határozat 7. oldal), összege pedig 102 870 forint (határozat 1. oldal).
- [25] 2. A panaszos indítványa és a csatolt iratok alapján megállapítható volt, hogy az indítványozóval szemben a szabálysértési hatóság két cselekmény miatt indított szabálysértési eljárást, a cselekmények elbírálására egy eljárásban került sor. Ezen két cselekmény közül az egyik miatt a bíróság is megállapította az indítványozó felelősségét. A kapcsolódó jogszabályi környezetet áttekintve az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó esetében nem volt alkalmazható az a jogszabályhely, amelyre a panaszos az indítványában hivatkozott [Szabs. tv. 83. § (1) bekezdés bc) pont], és amelyre figyelemmel a vele szemben indított eljárás megszüntetését indokoltnak tartotta. Ez a lehetőség abban az esetben merült volna fel, ha az indítványozó cselekményét,

amellyel összefüggésben a felelősségét nem állapították meg, külön eljárásban bírálta volna el a hatóság és a bíróság. Az ugyanakkor, hogy a szabálysértés miatt eljáró hatóság mely ügyek esetében tartja szükségesnek az együttes elbírálást és ennek érdekében az ügyek egyesítését, vagy éppen az ügyek elkülönítését, a hatóság diszkrecionális jogkörébe tartozó szakjogi és nem alkotmányossági kérdés.

- [26] 3. Az indítványozó azon kifogása ugyanakkor, amely szerint a bíróság végzése nem felel meg az indokolási kötelezettség alaptörvényi követelményének, és emiatt sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, az Alkotmánybíróság szerint felvetette a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét. Ezért a továbbiakban megvizsgálta a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 13.Szk.22.380/2015/3. számú végzése és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése összhangját.
- [27] 3.1. Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját elvi jelentőséggel a 6/1998. (III. 11.) AB határozatban foglalta össze. Ezeket a megállapításokat az Alkotmánybíróság utóbb több döntésében [5/1999. (III. 31.) AB határozat, ABH 1999, 75.; 14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 108.; 15/2002. (III. 29.) AB határozat, ABH 2002, 116, 118–120.; 35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 211.] is megerősítette és gyakorlattá formálta. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépését követően továbbá állást foglalt arról, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített szabály értelmezésekor irányadónak tekinti a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joggal kapcsolatban kimunkált korábbi alkotmánybírósági gyakorlatot [7/2013. (III. 1.) AB határozat, a továbbiakban: Abh., Indokolás [24]].
- [28] A tisztességes eljárás (*fair trial*) az Alkotmánybíróság döntéseiben kimunkált alkotmányos mérce szerint „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes” [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95.]. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének értelmezésével nevesíthetők a tisztességes eljáráshoz való jog tartalmát kitöltő ún. részjogosítványok. Ezek különösen: a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága (ami nem garantálja a döntés igazságosságát), a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és pártatlanság kívánalma, továbbá az ésszerű időn belüli elbírálás. A szabály *de facto* nem rögzíti, de az Alkotmánybíróság értelmezése szerint része a tisztességes eljárásnak az is, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége [2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [50]].
- [29] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja a bírósághoz való jog – mint a tisztességes eljárás egyik részjogosítványa – valamennyi feltételét [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 98–99.]. Az Alkotmánybíróság értelmezésében ezért a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye is, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen. A tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerét kielégítő hatékony bírói jogvédelem pedig attól függ, hogy az eljárási szabályok értelmében a bíróság mit vizsgálhat felül [8/2011. (II. 18.) AB határozat, ABH 2011, 49, 80–81.; Abh., Indokolás [24]].
- [30] Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság figyelemmel volt arra is, hogy a 2012. január 1-jén hatálybalépett Alaptörvény az Alkotmánybíróság új, alaptörvényi szintű feladataként határozta meg a bírói döntések Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatát. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontjából, valamint az Abtv. 27. §-ából fakadóan a bíróságok döntései és az Alaptörvény rendelkezései közötti összhang biztosítása végső soron az Alkotmánybíróság kötelessége. Erre figyelemmel megállapította, hogy az Alaptörvényben megfogalmazott tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerének elemei a magyar jogrendben immáron egy olyan alkotmányos mércét jelentenek, amely a jogszabályi környezetén túl az egyedi ügyben hozott bírói döntések megítéléséhez is alapul szolgál (Abh., Indokolás [26]).
- [31] 3.2. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás részeként megjelenő indokolt bírói döntéshez fűződő jog tartalmát is meghatározta.
- [32] A döntés értelmében az indokolt bírói döntéshez fűződő jog az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül jelentkezik. Az alkotmányos előírás ugyanakkor kizárólag az eljárási törvényekben foglaltak szerint kötelezheti a bíróságot a döntésének alapjául szolgáló indokok bemutatására. Ebből következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény e szabályát mindig együtt olvassa a jogvita jellege, és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal. Az Alaptörvény

28. cikk első mondata úgy rendelkezik, hogy „[a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik.” Az Alaptörvény 28. cikke tehát a bíróságokkal szemben azt a követelményt fogalmazza meg, hogy ítékezésük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék és alkalmazzák. Figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogszabály értelmezési kötelezettségre is, az Alkotmánybíróság azt vizsgálja, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e (Abh., Indokolás [33]).

[33] Az Alkotmánybíróság tehát a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének a teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]]. Ehhez képest az Alkotmánybíróság által vizsgált, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket (Abh., Indokolás [34]).

[34] 3.3. Az Alkotmánybíróság ezt követően az alkotmányjogi panaszban kifogásolt konkrét bírói döntést vizsgálta meg.

[35] Az indítványozó kifogása szerint a bíróság végzése nem felel meg az indokolási kötelezettség alaptörvényi követelményének. A bíróság ugyanis a szabálysértési hatóság által megjelölt két cselekmény közül csupán egy cselekmény – a KRESZ 58. § (3) bekezdésének a megsértése – miatt állapította meg az indítványozó szabálysértési felelősségét a Szabs. tv. 224. § (1) bekezdése alapján. Azon cselekmény kapcsán, amelyet a szabálysértési hatóság a KRESZ 3. § (1) bekezdésének megsértése miatt a Szabs. tv. 219. § (1) bekezdésébe ütközőnek és aszerint minősülőnek ítélt – és amely a közlekedési baleset okozásában állt –, a bíróság az indítványozó felelősségét nem állapította meg, ugyanakkor az eljárást meg sem szüntette. Az indítványozó megítélése szerint a végzés nem szolgál kellő magyarázattal arra, hogy a KRESZ 3. § (1) bekezdésébe ütköző cselekménnyel összefüggésben a bíróság miként foglalt állást. Az indítványozó úgy véli, hogy a bíróság ez utóbbi cselekményét „átminősítette”, azonban a cselekmény „átminősítését nem indokolta meg” (indítvány 4. oldal), és nem jelölte meg azt sem, hogy a szankcionált magatartás a KRESZ melyik rendelkezésébe ütközött. A bírósági végzés indokolásával összefüggő hiányosságként nevesítette továbbá az indítványozó azt is, hogy azon szabálysértési cselekménnyel összefüggésben is viselnie kellett a szabálysértési költséget, amely miatt nem vonták felelősségre. A bíróság ugyanis a szabálysértési költség viselésére vonatkozó részében a hatóság határozatát nem változtatta meg, amely döntését szintén nem indokolta. Az indítványozó álláspontja szerint ezért a bíróság határozata nem tesz eleget a Szabs. tv. 96. § (1) bekezdésének e) és f) pontjaiban a határozat tartalmával szemben támasztott, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből levezethető követelményeknek.

[36] A tisztességes eljárásból való joggal összefüggő kifogások vizsgálatakor az Alkotmánybíróság a gyakorlata értelmében az irányadó eljárási törvény kapcsolódó rendelkezéseire figyelemmel jár el. Ezért az indítványozó kifogásai alapján a konkrét esetben elsőként azt vizsgálta, hogy a Szabs. tv. szabályai közül melyeket kellett a bíróságnak a támadott végzés meghozatala során, az indokolás megfogalmazásakor alkalmaznia. Másodszorban pedig azt értékelte az Alkotmánybíróság, hogy a bíróság ezen jogalkalmazása összhangban áll-e az Alaptörvényből fakadó követelményekkel.

[37] 3.3.1. A Szabs. tv. 96. § (1) bekezdése értelmében a határozatnak – egyebek mellett – a rendelkező részben rögzítenie kell a szabálysértés megnevezését, a kiszabott büntetést, illetve az alkalmazott intézkedést; rövid indokolást kell továbbá tartalmaznia, utalva a megállapított tényekre, az ezek alapjául szolgáló bizonyítékokra,

- a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása során figyelembe vett körülményekre; valamint tartalmaznia kell utalást az érdemi döntés alapját képező jogszabályra.
- [38] Az adott eljárásban a költségek viselésére a Szabs. tv. 92. §-a irányadó. A jogszabályhely (2) bekezdése mindössze azt rögzíti, hogy az eljárás alá vont személy viseli a szabálysértési költséget, ha vele szemben szabálysértés elkövetése miatt joghátrányt alkalmaztak. Nem részletezi ugyanakkor a Szabs. tv., hogy hogyan alakul a költségek viselése olyan esetekben, amikor az eljárás alá vont személy ellen indított eljárásban több szabálysértési cselekményt bírál el a hatóság, de nem állapítja meg valamennyi cselekménnyel összefüggésben a felelősségét. Rögzíti ugyanakkor a jogszabályhely (6) bekezdése, hogy a szabálysértési költség viselését határozatban kell megállapítani.
- [39] Az Alkotmánybíróság következetes álláspontot képvisel abban, hogy a jogszabályok értelmezése a bíróságok feladata. Már több határozatában is hangsúlyozta az Alkotmánybíróság, hogy „[a] »jogot« végül is a bíróságok saját értelmezésük szerint állapítják meg” [38/1993. (VI. 11.) AB határozat, ABH 1993, 256, 262.]. A szabálysértési cselekmények miatt eljáró hatóságok feladata tehát az, hogy a szabálysértési határozat indokolásának a tartalmára és a költségviselésre vonatkozó rendelkezéseket az egyes esetekben értelmezzék és alkalmazzák. Az Alaptörvény 28. cikke értelmében ugyanakkor a bíróságok a jogértelmezési feladataikat az Alaptörvény rendelkezéseire figyelemmel, azokkal összhangban kötelesek teljesíteni.
- [40] Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdése d) pontja alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját vizsgálja és biztosítja. Így a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi kérdésben állást foglaljon. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság jelen ügyben sem azt vizsgálta, hogy a támadott bírói határozat a szabálysértési cselekmény megjelölése és a költségviselés megállapítása tekintetében megfelel-e a törvényi követelményeknek. Az alkotmánybírósági vizsgálat az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakra is figyelemmel kizárólagosan arra korlátozódott, hogy a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő jog követelményeinek megfelelően alkalmazta-e a Szabs. tv. 92. §-ában és 96. §-ában foglalt, a végzés indokolásának a tartalmával és a bíróság indokolási kötelezettségének a teljesítésével kapcsolatos szabályokat.
- [41] 3.3.2. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő jog azt a tartalmi követelményt támasztja a szabálysértési eljárásban a bírói döntés indokolásával szemben, hogy az a bíróság döntésének a szempontjait és az indokait az eljárási törvény rendelkezéseinek megfelelően, kellő részletességgel mutassa be. Az eljárási törvény, vagyis a Szabs. tv. 92. §-a alapján a határozat indokolásával szemben követelmény, hogy abban a bíróság adjon számot a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása során figyelembe vett körülményekről és az érdemi döntés alapját képező jogszabályi rendelkezésekről. A Szabs. tv. 96. § (1) bekezdése értelmében pedig a határozat indokolásában a bíróságnak meg kell állapítania a szabálysértési költség viselését.
- [42] A konkrét esetben a bírói végzés indokolása egyértelműen rögzíti, hogy a bíróság az indítványozó szabálysértési felelősségét csak egy cselekmény miatt tartotta megállapíthatónak. A végzés szerint „[a] fentiekre tekintettel a bíróság nem állapította meg az eljárás alá vont személy terhére a KRESZ 3. § (1) bekezdés c) pontjának a megszegését, ezzel a Szabs. tv. 219. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő közúti közlekedés rendjének megzavarása szabálysértés elkövetéséért (*sic!*) a felelősségét” (13.Szk.22.380/2015/3. számú végzés 5. oldal). A bíróság végzése szerint továbbá a szabálysértési hatóság határozatát a Szabs. tv. 116. § (1) bekezdés c) pontja alapján azért változtatta meg, „mivel kizárólag egy cselekmény vonatkozásában állapította meg az eljárás alá vont személy felelősségét” (13.Szk.22.380/2015/3. számú végzés 6. oldal).
- [43] Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a végzés a szabálysértési felelősség megállapítása és az annak alapjául szolgáló cselekmény meghatározása tekintetében megfelel azon követelményeknek, amelyek a Szabs. tv. Alaptörvénnyel összhangban álló értelmezéséből levezethetők. Az indokolásban ugyanis a bíróság egyértelműen rögzítette, hogy az indítványozó szabálysértési felelősségét csak egy cselekmény vonatkozásában állapította meg. Kifejezetten utalt továbbá arra is, hogy a bíróság a hatóság határozatát azért változtatta meg, mert a szabálysértési felelősség kérdését érintően eltérő álláspontra helyezkedett. Így a végzés a tisztességes eljáráshoz való jogot ebben a vonatkozásban nem sérti.

- [44] 3.3.3. A végzésnek a költségek viselését érintő megállapításai kapcsán ugyanakkor az Alkotmánybíróság eltérő következtetésre jutott.
- [45] A költségek viselése tárgyában a bíróság a végzés indokolásában megállapította, hogy a szabálysértési költség viseléséről – amely az igazságügyi műszaki szakértő véleményével kapcsolatban merült fel – a szabálysértési hatóság a Szabs. tv. alapján rendelkezett. „[A] bíróság az eljárás alá vont személy felelősségét megállapította, így a határozat ezen rendelkezését nem változtatta meg” (13.Szk.22.380/2015/3. számú végzés 6. oldal). A bírósági végzés tehát ugyan visszautal a Budapesti Rendőr-főkapitányság II. kerületi Rendőrkapitányság határozatára, nem tartalmaz jogszabályi hivatkozást a Szabs. tv. azon rendelkezésére, amely alapján a bíróság a költségek viseléséről rendelkezett.
- [46] Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadó követelmények teljesülésének a vizsgálatok jelentőséget tulajdonított annak, hogy az indítványozóban indokoltan merülhetett fel kétely a szabálysértési költségek viseléséről való bírósági rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangját érintően az alábbi okból.
- [47] A Szabs. tv. 92. § (2) bekezdése a szabálysértési költség viselését a szabálysértés miatt alkalmazott joghátrány megállapításának a függvényévé teszi: amennyiben az eljárás alá vont személlyel szemben szabálysértés elkövetése miatt joghátrányt alkalmaztak, viselnie kell a szabálysértési költséget. Nem részletezi ugyanakkor a Szabs. tv., hogy hogyan alakul a költségek viselése olyan esetekben, amikor az eljárás alá vont személy ellen indított eljárásban több szabálysértési cselekményt bírál el a hatóság, de nem állapítja meg valamennyi cselekménnyel összefüggésben a felelősségét. A jogszabályhely (6) bekezdése ugyanakkor előírja, hogy a szabálysértési költség viselését határozatban kell megállapítani.
- [48] A konkrét esetben az indítványozóval szemben – a KRESZ 58. § (3) bekezdésének a megsértése miatt a Szabs. tv. 224. § (1) bekezdése alapján – azért alkalmazott a bíróság joghátrányt, mert a baleset helyszínén nem várta meg a rendőrök megérkezését, a helyszínt ezt megelőzően elhagyta. A bíróság ugyanakkor a közlekedési baleset okozása – vagyis a KRESZ 3. § (1) bekezdésének a megsértése miatt a Szabs. tv. 219. § (1) bekezdése – kapcsán nem állapította meg az indítványozó szabálysértési felelősségét, és vele szemben ezen cselekmény kapcsán nyilvánvalóan joghátrányt sem alkalmazott.
- [49] A szabálysértési határozatok alapján megállapítható továbbá, hogy az eljárásban a szabálysértési költség –, ahogyan azt a szabálysértési hatóság határozata kifejezetten rögzíti – az igazságügyi műszaki szakértő véleményének az elkészítéséből fakadt, műszaki szakértői díj és költség címén keletkezett.
- [50] A műszaki szakértő bevonásáról és a szakértői vélemény elkészítéséről a szabálysértési hatóság a határozata tanúsága szerint – és a cselekmények jellegéből fakadóan is – a közlekedési baleset okozása, vagyis a KRESZ 3. § (1) bekezdésének a megsértése miatt a Szabs. tv. 219. § (1) bekezdésébe ütköző szabálysértés bizonyítása érdekében rendelkezett. Annak ellenére, hogy ezen cselekmény miatt a bíróság az indítványozóval szemben utóbb nem alkalmazott joghátrányt, a szabálysértési költség viselését mégis előírta számára.
- [51] A bírósági végzés indokolásának azon része tehát, amely a szabálysértési költségek viseléséről rendelkezett, mindezen körülményeknek nem tulajdonított jelentőséget. Nem adott magyarázatot a bíróság az indokolásban arra, hogy az adott szabályt hogyan értelmezte és alkalmazta az indítványozó esetében arra figyelemmel, hogy a szabálysértési hatóság döntését a felelősségviselés és a jogkövetkezmények tekintetében megváltoztatta: az indítványozó felelősségét az egyik szabálysértési cselekmény – a közlekedési baleset okozása – miatt nem állapította meg, vele szemben ezen cselekmény miatt jogkövetkezményt nem alkalmazott. Az indokolás szükségességét az támasztja alá, hogy épp azon cselekmény elkövetésében nem találták az indítványozót felelősnek, amelynek bizonyításával összefüggésben az eljárási költségek keletkeztek. Így az indítványozónak a bíróság döntése nyomán azon cselekménnyel összefüggésben is viselnie kell a szabálysértési költséget, amely miatt a felelőssége megállapítására nem került sor, a végzés indokolásából azonban ennek az okát nem ismerhette meg.
- [52] Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a bíróság végzésének az indokolása akkor felelne meg a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadó követelményeknek, ha számot adna arról, hogy a Szabs. tv. 92. §-a szerinti költségviselési szabályt a konkrét esetben a bíróság miként alkalmazta, és ennek keretében arra is kitérne, hogy miért nem tartotta szükségesnek módosítani a hatósági határozat költségviselésre vonatkozó részét, ha a felelősségviselés és a jogkövetkezmény tekintetében a hatóság döntését megváltoztatta.
- [53] Mivel azonban a bíróság végzésének az indokolása ezen követelményeket nem teljesíti, az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a bíróság nem tett eleget az indokolási kötelezettséggel összefüggésben a tisztességes eljáráshoz való jogból levezethető követelményeknek. Ez pedig az indítványozó oldalán alapjogsértést

eredményezett. A végzés alaptörvény-ellenessége miatt az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 13.Szk.22.380/2015/3. számú végzését megsemmisítette.

Budapest, 2017. november 14.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Stumpf István
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [54] Az Alkotmánybíróság eljárásában feltárt alkotmányossági probléma kapcsán szükségesnek tartottam volna, hogy a konkrét bírói döntés megsemmisítésén túl a testület a Szabs. tv. 92. § (6) bekezdése és 96. §-a együttes értelmezésének az alkotmányos tartalmát kifejezetten is megállapítsa.
- [55] A Szabs. tv. hivatkozott rendelkezéseinek az együttes alkalmazása esetén ugyanis az érintett hatóságoknak különös körültekintéssel kell eljárniuk annak érdekében, hogy a szabálysértési költség viseléséről a határozatokban ne csupán az irányadó jogszabályi rendelkezésekkel, hanem a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadó követelményekkel is összhangban rendelkezzenek. Ehhez arra van szükség, hogy a joghátrány alkalmazásából fakadóan fennálló, azon konkrét indokokat, amelyek az eljárási költség viselését az eljárás alá vont személy esetében megalapozzák, az eljárásukban kellő körültekintéssel vizsgálják, és a döntésükben a szükséges részletességgel ismertessék.
- [56] Az alkotmánybírói eljárás alapjául szolgáló konkrét ügy megítélésem szerint kitűnően példázza, hogy az utalt szabályozás tekintetében jogalkalmazási bizonytalanság tapasztalható. Ennek megszüntetése érdekében pedig fontosnak tartottam volna, hogy az Alkotmánybíróság döntése a jogalkalmazás számára irányadó, konkrét elvárásként kifejezetten is rögzítse: a Szabs. tv. 92. § (6) bekezdésének és 96. §-ának együttes alkalmazása esetén az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadóan elvárás, hogy a szabálysértési költség viseléséről rendelkező határozatban a hatóság határozza meg a joghátrány alkalmazásából fakadóan fennálló, azon konkrét indokokat, amelyek az eljárási költség viselését az eljárás alá vont személy esetében megalapozzák.

Budapest, 2017. november 14.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró különvéleménye

- [57] A határozat rendelkező részének 1. pontját, a Pesti Központi Kerületi Bíróság végzésének megsemmisítését az alábbi okok miatt nem támogatom.
- [58] 1. A bírói döntés megsemmisítésének indoka, hogy az nem tartalmaz megfelelő indokolást a szabálysértési költség viselésének tárgyában.
- [59] A végzés 6. oldalán a következő indokolást adja a bíróság: „A szabálysértési költség viseléséről – amely az igazságügyi szakértő véleményével kapcsolatban merült fel – a Szabs. tv. fenti rendelkezése alapján rendelkezett a szabálysértési hatóság, a bíróság az eljárás alá vont személy felelősségét megállapította, így a határozat ezen rendelkezését nem változtathatta meg.”
- [60] 2. Ahogyan arra a 3173/2015. (IX. 23.) AB határozathoz csatolt különvéleményemben már utaltam, álláspontom szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog kizárólag *processzualis*, és nem tartalmi kérdésekre vonatkozik. Ebből következően a bíróságok indokolási kötelezettségének körében az Alkotmánybíróság kizárólag azt vizsgálhatja, hogy a bíróságok minden lényeges, az ügyben felmerülő kérdésre kitértek-e döntésük indokolásában, vagyis az e kérdésekben hozott döntéseiket megindokolták-e. A megsemmisített végzés – ahogy az a fentiekből kitűnik – álláspontom szerint ennek a feltételnek megfelel, mivel indokát adja annak, hogy a költségeket miért az indítványozó viseli.
- [61] 3. Nézetem szerint a processzualitásból következően az Alkotmánybíróság az indokolás meglétét vagy hiányát, illetve annak teljességét vizsgálhatja csak; azt azonban már nem, hogy az indokolás egyébként valójában, ténylegesen alátámasztja-e a döntést. Ez ugyanis már túlmutatna a processzualitáson és olyan érdemi, tartalmi vizsgálatát végezné el a bírói döntésnek, amelyre az Alkotmánybíróságnak – mivel nem válhat „szuperbírósággá” {lásd pl: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]} – nincsen lehetősége. Bár a jelen ügyben a Pesti Központi Kerületi Bíróság végzésének indokolása tartalmilag valóban vethet fel kérdőjelet, de az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése alapján ennek vizsgálatára és ezzel kapcsolatos megállapításokra, illetve ezek alapján a végzés megsemmisítésére az Alkotmánybíróságnak nem lett volna lehetősége.

Budapest, 2017. november 14.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/501/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3306/2017. (XI. 24.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes* és *dr. Szalay Péter* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 63. § (2) bekezdése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.K.30.417/2013/55. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.
3. Az Alkotmánybíróság az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 64. § (1)–(2) bekezdése, és a 65. §-a alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
4. Az Alkotmánybíróság a Kormányzati Ellenőrzési Hivatalról szóló 355/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet 22. §-a és 26. §-a alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
5. Az Alkotmánybíróság az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 65. § (5) bekezdésével összefüggésben előterjesztett mulasztásban megnyilvánuló alaptörvényellenesség megállapítására irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *c)*, illetve *d)* pontja; továbbá az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, valamint 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
 - [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróság Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti hatáskörében az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) – 2012. január 1-jétől hatályos – 63. § (2) bekezdése, a 64. § (1)–(2) bekezdése, a 65. §-a; továbbá a Kormányzati Ellenőrzési Hivatalról szóló 355/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm.r.) 22. §-a és 26. §-a; míg az Abtv. 27. §-a szerinti hatáskörben a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.K.30.417/2013/55. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
 - [3] [Az Alkotmánybíróság megjegyzi: az Áht. támadott rendelkezései ténylegesen a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal (a továbbiakban: Kehi) elnökének határozata alapjául csak a 2012. december 15-től hatályos állapotban kerültek alkalmazásra, maga az indítványozó is ennek az időállapotnak megfelelő szövegüket idézi (lásd indítvány 4. oldal), mert az ezt megelőző időállapotban a 65. §-nak csak (4) bekezdése volt. A 2012. december 15-től hatályban levő szöveg azóta nem módosult.]
 - [4] Álláspontja szerint a támadott rendelkezések és a bírósági határozat – az alább kifejtettek szerint – az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, VI. cikkével, XXIV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével, valamint 25. cikk (2) bekezdés *b)* pontjával ellentétesek.
- [5] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló tényállás szerint a Kehi az Áht. 63. § (1) bekezdésében foglalt hatáskörben eljárva a közigazgatási és igazságügyi miniszter utasítása alapján ellenőrzést folytatott egy gazdasági társaság „privatizációjának, a privatizációhoz kapcsolódó szerződéseknek, valamint a szerződésekben vál-

lalt kötelezettségek teljesítésének” vizsgálata tárgyában, melynek jogalapját az jelentette, hogy a cég privatizációja során közpénz kifizetésére került sor. Ennek során megállapította, hogy a privatizációs koncepció kidolgozására, illetőleg a privatizációs szerződések elkészítésére az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt. (a továbbiakban: Ápv. Rt.) 2005. február 28-án tanácsadásra szóló megbízási szerződést kötött a *Credit Suisse First Boston (Europe) Ltd.* társasággal (a továbbiakban: CSFB), melynek alapján az ÁPV Rt. 624 500 000 Ft+Áfa kifizetést teljesített közpénzből. A szerződés teljesítésében két gazdasági társaság mellett az indítványozó tag-ságával működő ügyvédi iroda részéről az indítványozó mint ügyvéd a CSFB megbízása alapján járt el az ügyben. Ennek alapján a Kehi 23-40/107/2012. számon – adatszolgáltatásra irányuló – megkeresést küldött az indítványozó részére az eljárással érintett ügyvédi iroda útján. A megkeresésben a Kehi tájékoztatta az indítványozót az ellenőrzés lefolytatásáról, és kérte, hogy a megbízási szerződés alapján a privatizációs eljárásban közreműködő Ügyvédi Irodához kapcsolódóan a megkeresésben felsorolt dokumentumokat a megkeresés kézhezvételétől számított 8 napon belül küldje meg a Kehi részére.

- [6] 2.1. Az indítványozónak címzett első megkeresés – felbontás után, a felbontott borítékba visszahelyezve, tűzőgéppel letűzve – a „címett jogutód nélkül megszűnt” jelzéssel visszaküldésre került a Kehi-nek.
- [7] Ezt követően a Kehi 23-40/115/2012. számú ismételt megkeresésében – a Budapesti Ügyvédi Kamarától kapott tájékoztatást követően – az indítványozót mint a jogutód nélkül megszűnt ügyvédi iroda – szigorú számadású és befejezett ügyei – iratainak őrzőjét, ismételten felhívta a korábbi megkeresésben megjelölt iratok kiadása iránt. A megkeresésben egyúttal figyelmeztette adatszolgáltatási kötelezettségére és az eljárási bírság kiszabásának lehetőségére is.
- [8] Az indítványozó válaszlevelében tájékoztatta a Kehi-t többek között arról, hogy egyrészt a szükséges intézkedéseket megtette az iratok megőrzése érdekében; továbbá arról, hogy – mivel a kért iratok véleménye szerint ügyvédi titkot tartalmaznak – a Magyar Ügyvédi Kamara állásfoglalását kérte, így adatszolgáltatási kötelezettségének az ügyvédi titok „jelen esetre konkretizálható értelmezéséig” nem áll módjában eleget tenni; végül utalt arra, hogy az iratmegőrzésre tömeges archiválással került sor, így bármely irat archívumból való előhozatala jelentős időt vesz igénybe és költségvonzata is van.
- [9] Ezt követően a Kehi elnöke – az indítványozó szerint az ügyféllel való együttműködés követelményét megsértve – 23-40/131/2012. számú határozatával az Áht. 65. § (1) bekezdése alapján „együttműködési kötelezettségének felróható módon történt megszegése miatt” százezer forint eljárási bírság megfizetésére kötelezte az indítványozót. Határozata indoklásában – az előzmények ismertetését követően – megállapította többek között azt, hogy az indítványozó „indokolása az adatszolgáltatási kötelezettség teljesítésének elmulasztására nem alapos”. Hangsúlyozta azt is, hogy amennyiben a kért iratok ügyvédi titok körébe tartozó adatot tartalmaznak, az indítványozó azok kitarásával készített másolat megküldésével is eleget tehetett volna adatszolgáltatási kötelezettségének. Az adatkérés indokaként a Korm.r. 5. §-ára hivatkozva kifejtette az is, hogy az indítványozóval kötött szerződés ellenértéke közpénzből, központi költségvetési forrásból került kifizetésre, a Kehi pedig kifejezetten a pénzeszközök felhasználását vizsgálja, az adatkérés ezért sem irányult ügyvédi titok körébe eső adat megismerésére.
- [10] 2.2. Az indítványozó ezt követően a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon pert indított a határozat hatályon kívül helyezése iránt a Kehi ellen, majd – a bíróság felhívására – kereseti kérelmét ismételten benyújtva a Kehi elnöke ellen. A bíróság végzésével a Kehi vonatkozásában a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította (5.K.30.417/2013/12. számon), e végzést pedig a Fővárosi Törvényszék 3.Kf.650.186/2013/4. számú végzésével helyben hagyta.
- [11] Az eljárás során a Magyar Ügyvédi Kamara (a továbbiakban: MÜK, illetőleg kamara), illetve az Európai Ügyvédi Kamarák Tanácsa (a továbbiakban: CCBE) beavatkozási kérelmet terjesztett elő, mert szerintük jogi érdekük fűződött az eljárás mikénti eldöntéséhez, a beavatkozási kérelmüket a bíróság 5.K.30.417/2013/22. számú végzésével elutasította, az elsőfokú végzést a Fővárosi Törvényszék 3.Kpkf.670.056/2014/3. számú végzésével helyben hagyta.
- [12] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.K.30.417/2013/55. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította.
- [13] Ítélete indoklásában kitért egyrészt az indítványozó eljárási jellegű érveinek vizsgálatára. Ennek során megállapította, hogy az indítványozó – bizonyítási kötelezettsége ellenére – nem igazolta, hogy a Kehi első adatkérő levelét átvevő az adott küldemény átvételére nem volt jogosult, illetve azt sem, hogy a felbontott kül-

deményben található megkeresés tartalmát az indítványozó nem ismerte meg. Miután az első küldeményt felbontották, abból megállapítható volt, hogy az személyesen az indítványozónak szól (az adatkérő levél mind címzésében, mind tartalmában ő volt megszólítva).

- [14] Elismerte a bíróság, hogy a Kehi második megkeresésében nem szerepel a Korm.r. 30. § (2) bekezdésére vonatkozó hivatkozás, azonban úgy vélekedett, ez nem érinti a bírságoló határozat jogszerűségét. Az indítványozó válasza a bíróság szerint nem volt a bírságolás akadályaként felfogható, mert csupán „általános kérdéseket felvető észrevétel” volt, nem konkrét jogszabályba ütközésre való hivatkozás.
- [15] Végezetül megállapította a bíróság azt is, hogy az indítványozó helytállóan hivatkozott arra, hogy a Kehi elnökének támadott határozata jogorvoslati tájékoztatása nincsen összhangban a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) rendelkezéseivel, ezt azonban nem értékelte súlyos, az ügy érdemére is kiható jogszabálysértésnek, erre a bíróság szerint az indítványozó ilyenként nem is hivatkozott; a határozat pontatlan jogszabályi hivatkozása miatt a jogorvoslatihoz való joga nem sérült.
- [16] Az indítványozó anyagi jogi hivatkozásaival összefüggésben a bíróság – utalva a beavatkozási kérelem tárgyában született másodfokú határozatra – hangsúlyozta, hogy a támadott határozatból kiolvashatóan az alperes nem kívánt az ügyvédi titok körébe tartozó adatokat beszerezni, a határozat indoklását e tekintetben egyértelműnek találta, eszerint ha a kért iratokban ügyvédi titok szerepelne, akkor az indítványozónak ezeket az adatokat ki kell takarnia, vagyis olyan formában kell a kért iratokat rendelkezésre bocsátania, hogy azokból az ügyvédi titok ne legyen megismerhető (lásd: ítélet 8. oldal).
- [17] Kitért a bíróság az indítványozó irat(meg)őrzési kötelezettségére is, hangsúlyozva többek között azt, hogy az indítványozó egyébként sem hivatkozott a hatóság előtt arra, hogy az iratok ne lennének meg.
- [18] Végül az indítványozó magatartásának felróhatóságával összefüggésben a bíróság kifejtette, hogy „az a magatartás tekinthető felróhatónak, amely nem éri el a megkövetelt magatartási (elvárhatósági) mércét, a társadalom értékítéletébe ütközik.” Megállapította, hogy ha valaki alapos indok nélkül, illetve jogi alap hiányában nem tesz eleget valamely hatósági felhívásban foglalt kötelezettségének, akkor az felróhatónak minősül.
- [19] 3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz az Áht. 63. § (2) bekezdése, 64. § (1)–(2) bekezdése, 65. §-a; továbbá a Korm.r. 22. §-a és 26. §-a; illetőleg a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.K.30.417/2013/55. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt, mert szerinte sértik az Alaptörvény több rendelkezését, így B) cikk (1) bekezdését, VI. cikkét [az indítvány tartalmából megállapíthatóan konkrétan annak (1) bekezdését], XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését az alább kifejtettek szerint, végezetül megjelölte az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés *b*) pontját, e rendelkezéssel összefüggésben azonban alaptörvény-ellenességet nem állított.
- [20] 3.1. Alaptörvény-ellenesnek tartja az indítványozó az alábbiakat.
- [21] Az indítványozó „az alaptörvény-ellenességre vonatkozó érvek részletes kifejtése” alcím alatt adta elő az Áht. és a Korm.r. támadott rendelkezéseinek – ahogy az indítványozó együttesen megjelöli: „Szabályozás”-nak – alaptörvény-ellenességére vonatkozó érveit. Ennek során arra hivatkozott, hogy a támadott rendelkezések olyan eljárást szabályoznak, melyből hiányoznak „az ilyen típusú eljárásokban megszokott és elvárt garanciális elemek”. Különösen alaptörvény-ellenesnek tartotta a következőket:
- a feltárható titkok köre nem pontosan meghatározott [Áht. 63. § (2) bekezdés];
 - a kormányzati ellenőrzés során történő információszerezés nem célhoz kötött [Áht. 64. § (1) bekezdés, Korm.r. 26. §, illetve 12/A. §];
 - az eljárás alá vont jogalany kötelezettségei aránytalanul súlyosak és adott esetben visszaható hatályúak (például Korm.r. 24. §);
 - a kormányzati ellenőrzésre vonatkozó hatásköri szabályok sértik a jogállamiság követelményét;
 - nem biztosított a jogorvoslat a Kehi eljárása során (Áht. 65. §).
- [22] 3.2. Az Áht. 63. § (2) bekezdése tekintetében az indítványozó azt tartja alkotmányossági szempontból aggályosnak, hogy e rendelkezés értelmében a Kehi feladatai ellátásával összefüggésben jogosult a minősített adat, az üzleti titok és az ellenőrzött szervezet, valamint az ellenőrzés kapcsán adatszolgáltatásra kötelezett szervezet által kezelt egyéb titokfajták, így az ügyvédi titok megismerésére; a Korm.r. 22. § (2) bekezdése értelmében pedig a megkeresésben foglaltak teljesítését a megkeresett csak arra hivatkozva tagadhatja meg, ha a megkere-

sés jogszabályba ütközik. Az indítványozó szerint ez azt jeleneti, hogy a megkeresés tényleges elhárítására nincs mód, és a Kehi korlátlanul hozzáférhet az adatszolgáltatásra kötelezett minden adatához.

- [23] Mivel az Áht. 63. § (2) bekezdés nem határozza meg mely titokfajták megismerésére jogosult a Kehi, így az indítványozó szerint az adatszolgáltatási kötelezettség minden hivatásbeli titokra, így – az ügyvédi titkon túl – a gyónási titokra vagy az orvosi titokra is vonatkozik. Az indítványozó szerint az ügyvédi titoktartás alóli felmentés szabályozása mindig valamely feltételezett jogellenes magatartással van összefüggésben, és megfelelő garanciák övezik, azonban a kormányzati ellenőrzés esetében ilyen – az ügyvédi titok felfedését szükségessé tevő – jogellenes magatartás nem merül fel.
- [24] Álláspontja szerint az ügyvédi titok feltárására csakis az így okozott érdeksérelemmel arányosan, célhoz kötötten, és eljárási garanciák mellett kerülhet sor. Mivel a támadott rendelkezés ezeket a feltételeket nem teljesíti, így az az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében deklarált magánszféra védelmével ellentétes. Indoklása alátámasztásául az Alkotmánybíróság ügyvédi titok védelmével, illetőleg az ügyvéd titoktartási kötelezettségével összefüggésben hozott határozataira is hivatkozott [például: 165/2011. (XII. 20.) AB határozat, 192/2010. (XI. 18.) AB határozat, 31/2003. (VI. 4.) AB határozat stb.]. A határozatokat idézve hangsúlyozta, hogy az ügyvédi titok garanciákkal való védelme fontos alkotmányos érték, illetve az ügyvédi hivatásba vetett közbizalom kulcseleme az ügyvédi titok megőrzése. Ha az ügyvédi titok védelmére vonatkozó szabályokat kiüresítik, illetve ha pontatlanul kerül megfogalmazásra a hatóságok által megismerhető adatok köre, abban az esetben az ügyvédi hivatásba vetett közbizalom is csorbát szenved.
- [25] Az indítványozó szerint a támadott rendelkezés alapján a Kehi korlátlanul hozzáférhet úgy az adatszolgáltatásra kötelezett ügyvédi iroda, mint annak ügyfelei minden adatához, akár az ellenőrzéssel össze nem függő adatokat is felhasználhatja, anélkül, hogy annak indokát akár csak valószínűsítene.
- [26] Kifogásolja az indítványozó ezzel összefüggésben azt is, hogy a kormányzati ellenőrzés során történő információszerzés nem célhoz kötött, vagyis az indítványozó szerint a Kehi az ellenőrzés során hozzáférhet az ellenőrzéssel érintett ügyvédi iroda és ügyfelei minden adatához, így az ellenőrzéssel egyébként össze nem függő adatokhoz is [Áht. 64. § (1) bekezdése, Korm.r. 26. §, illetve 12/A. §]. Ez szerinte a jogállamiság elvének kiüresítését is jelenti, különösen azért, mert a Korm.r. 26. §-a lehetővé teszi, hogy a jogszerűen megszerzett adatot, iratot, dokumentumot, vagy egyéb bizonyítási eszközt a Kehi más kormányzati ellenőrzésnél is felhasználja. Ez végső soron akár oda is vezethet, hogy a Kehi olyan, az ügyvédi iroda ellenőrzéssel egyébként nem érintett ügyfeleire vonatkozó adatokhoz is hozzájuthat, melyekről az védőként szerzett tudomást, és amely például a büntetőeljárás során egyébként tanúzási akadályt jelentene. Ennek következtében a szabályozás ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, a XXVIII. cikk (3) bekezdésével, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikkében deklarált tisztességes eljáráshoz való joggal.
- [27] 3.3. Az indítványozó álláspontja szerint a kormányzati ellenőrzésre vonatkozó szabályok nem felelnek meg az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében megfogalmazott jogorvoslathoz való jogra vonatkozó követelményeknek. Álláspontja szerint a Kehi adatszolgáltatásra felhívó megkeresésével szemben semmiféle jogorvoslat nem áll rendelkezésre, tartalmilag az érdemi, hatékony jogorvoslat hiányzik (lásd indítvány 51–61. bekezdések). E körben hivatkozik a 2004. évi CXL. törvény 109. § (1) és (2) bekezdése alapján téves, illetve nem alakszerű formában megjelenő közigazgatási aktus felülvizsgálatáról szóló 1/2009. Közigazgatási jogegységi határozatra (a továbbiakban: KJE határozat), mely lehetővé teszi a nem alakszerű formában hozott közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatát is. Az indítványozó szerint ugyanis az Áht. 65. § (5) bekezdésében szabályozott bírósági felülvizsgálat kizárólag a bírságot kiszabó határozatra vonatkozik; az adatszolgáltatásra kötelezettek – a jogszabálysértésre való hivatkozást kivéve – nincsen érdemi lehetősége az adatszolgáltatással érintett adatok, iratok stb. körének kifogásolására.
- [28] Nincsen szabályozás arra vonatkozóan sem, hogy amennyiben a vizsgálattal érintett jelzi, hogy a megkeresés szerinte jogszabályba ütközik, a hatóságnak miként kell eljárnia. Az indítványozó szerint előállhat az a helyzet, hogy megtagadja az adatok/iratok kiadását, de ezt a Kehi nem fogadja el, és ismételten felhívja, majd az adatok kiadásának ismételt megtagadását követően akár többször is megbírságolja az adatszolgáltatásra kötelezettet. Az alaptörvény-ellenesség alátámasztásául az Alkotmánybíróság több határozatára hivatkozott [például a 192/2010. (XI. 18.) AB határozatra, valamint a 165/2011. (XII. 20.) AB határozatra], és hangsúlyozta, hogy az Alkotmánybíróság ezekben az ügyekben a szabályozás hiányosságaira tekintettel mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenes helyzet fennállását állapította meg. Végezetül a 4/1999. (III. 31.) AB határozatot idézve

előadta, hogy a jogalkotó nem biztosította a megfelelő jogorvoslat lehetőségét, ezáltal mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet idézett elő.

- [29] Összességében sérelmesnek tartja az indítványozó, hogy a Kehi eljárásáról, valamint az adatkérés jogszerűségéről a bíróság nem döntött, így e tekintetben valódi jogorvoslat nem volt.
- [30] 3.4. Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme körében mind a tisztességes hatósági, mind a tisztességes bírósági eljárás sérelmét állította.
- [31] A tisztességes hatósági eljárással kapcsolatban aggályosnak tartja, hogy a megkeresésre adott válaszában tájékoztatta a Kehi-t arról, hogy a kiadható iratok, adatok stb. tekintetében az ügyvédi kamara állásfoglalása, az ügyfél hozzájárulása, de legalább tájékoztatása szükséges, illetve azt is előadta, hogy az iratok archiválása tömeges archiválás útján történt, azok leválogatása, lefordítása időigényes lehet. Erre azonban a Kehi érdemben nem reagált, sőt, a Kehi elnöke bírságot szabott ki, így az indítványozó szerint a Kehi nem tett eleget az együttműködési kötelezettségének (Indítvány indokolás 10. bekezdés).
- [32] A tisztességes bírósági eljárással összefüggésben egyrészt azt sérelmezte, hogy a bíróság a passzív perbeli legitimáció megítélésekor, így annak meghatározásakor, hogy a Kehi (II. rendű alperes), vagy a Kehi elnöke (I. rendű alperes) lehet alperes a perben, nem a jogszabályoknak megfelelően járt el. Az indítványozó azt kifogásolta, hogy a Fővárosi Törvényszék – az elsőfokú bíróság 5.K.30.417/2013/12. számú végzését helybenhagyó – 3.Kf.650.186/2013/4. számú végzését olyan jogegységi határozatra alapította, mely az adott ügyben egyáltalán nem bírt relevanciával. Alkotmányjogi panaszában kiemelte azt is, hogy szerinte a Kehi mint a határozat alapjául szolgáló eljárást lefolytató szerv perben tartása szükséges annak érdekében, hogy a bíróság ítélete a közigazgatási szervre és annak teljes eljárására egyaránt kiterjedjen, így jogorvoslathoz való joga is érvényesülhessen (lásd indítvány indokolás 11.–14. bekezdés).
- [33] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését sértőnek tartja azt is, hogy a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.K.30.417/2013/22. számú végzésével a Kamara és a CCBE beavatkozási kérelmét elutasította, e végzést pedig a Fővárosi Törvényszék 3.Kpkf.670.056/2014/3. számú végzésével – helyes indokaira tekintettel – helybenhagyta. E körben arra hivatkozott, hogy a beavatkozási kérelmek elutasítása a Pp. szabályainak jogellenes (helytelen) értelmezésével és alkalmazásával történt, illetőleg az ügyvédi kamarák beavatkozásának megengedhetőségére vonatkozó hazai és nemzetközi joggyakorlat teljességgel figyelmen kívül maradt (Indítvány indokolás 15.–18., illetve 63.–65. bekezdések). Az indítványozó szerint mindkét beavatkozó jogi érdeke fűződött ahhoz, hogy a per miként dőljön el, mert az eljárás legfontosabb kérdése az ügyvédi titok védelme volt. Ezzel szemben a bírósági döntések szerint a per tárgya nem volt kapcsolatba hozható az ügyvédi titokkal, kizárólag a bírságoló határozat felülvizsgálatára vonatkozott.
- [34] 3.5. Végezetül az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében deklarált jogorvoslathoz való jogát sértőnek tartja az indítványozó a jogerős bírósági határozatot a tekintetben, hogy a bíróság a kereseti kérelmet nem merítette ki, így az eljárás során a bíróság az adatkérés, azaz a Kehi adatkérő levele jogszerűségét, valamint a Kehi eljárását nem vizsgálta, ennek következtében az indítványozó (valódi) jogorvoslat nélkül maradt (Indítvány indokolás 19. és 67.–72. bekezdések).

II.

[35] Az alkotmányjogi panasszal érintett jogszabályi rendelkezések:

[36] 1. Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.

(2) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(3) A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. A védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

„25. cikk (2) A bíróság dönt

[...]

b) a közigazgatási határozatok törvényességéről; [...]

[37] 2. Az Áht. indítvánnyal támadott rendelkezései:

„63. § (2) A kormányzati ellenőrzési szerv feladatai ellátásával összefüggésben jogosult a minősített adat, az üzleti titok és az ellenőrzött szervezet, valamint az ellenőrzés kapcsán adatszolgáltatásra kötelezett szervezet által kezelt egyéb titokfajták megismerésére.”

„64. § (1) A kormányzati ellenőrzést végző személy a feladatai ellátása érdekében az ellenőrzött, és az ellenőrzés kapcsán adatszolgáltatásra kötelezett szerv, szervezet bármely helyiségébe beléphet, számára akadálytalan hozzáférést kell biztosítani valamennyi dokumentumhoz és az informatikai rendszerek archív és élő adatállományához. Kérésére az ellenőrzött szerv, illetve az ellenőrzés kapcsán adatszolgáltatásra kötelezett szerv bármely dolgozója köteles szóban vagy írásban információt szolgáltatni.

(2) A kormányzati ellenőrzést végző személy az ellenőrzés során a dokumentumokba és az informatikai rendszerek adatállományába akkor is betekinhet, azokról másolatot, kivonatot kérhet, ha azok minősített adatot, üzleti titkot vagy törvény által védett egyéb titkot tartalmaznak. Az eredeti iratokat, valamint az informatikai rendszerek adatállományait eredeti adathordozón – másolat készítése és átvételi elismervény átadása mellett – elviheti, és az ellenőrzés befejezéséig magánál tarthatja. Az ellenőrzés befejezése után az átvett eredeti iratokat, adathordozókat, vissza kell szolgáltatni kivéve, ha büntető- vagy fegyelmi eljárás kezdeményezése indokolt.”

„65. § (1) A kormányzati ellenőrzési szerv ellenőrzése során az ellenőrzött szerv, szervezet vagy más – az ellenőrzés lefolytatásához szükséges adatok, tények, információk birtokában lévő – személy, szervezet vezetője, alkalmazottja a jogszabályokban meghatározottak szerint adatszolgáltatásra és együttműködésre köteles.

(2) Az ellenőrzéshez kapcsolódó adatszolgáltatási, együttműködési vagy az ellenőrzés végrehajtását elősegítő kötelezettség megszegése esetén

a) az érintett személy eljárási bírsággal sújtható, amennyiben a kötelezettségzegés felróható módon történt,

b) a kormányzati ellenőrzési szerv vezetője kezdeményezheti az állami adóhatóságnál az ellenőrzött vagy az ellenőrzés kapcsán adatszolgáltatásra kötelezett szerv adószáma alkalmazásának felfüggesztését.

(3) Az eljárási bírságot a kormányzati ellenőrzési szerv vezetője határozatban szabja ki. A bírsággal kapcsolatos eljárásra a Ket. rendelkezéseit az e törvényben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

(4) Az ügyfelet az eljárás hivatalból történő megindításáról nem kell értesíteni. Az eljárásban kizárt az újrafelvételi eljárás, valamint egyezség megkötése.

(5) A döntés ellen fellebbezésnek nincs helye. A bírsággal sújtott személy a határozat közlésétől számított tizenöt napon belül kérheti a döntés bírósági felülvizsgálatát.

(6) A helyszíni ellenőrzés lefolytatásának akadályozása esetén az ellenőrzött vagy az ellenőrzés kapcsán adatszolgáltatásra kötelezett szerv adatszolgáltatási vagy együttműködési kötelezettségének érvényesítéséhez a kormányzati ellenőrzési szerv a rendőrség közreműködését veheti igénybe.”

[38] 2. A Korm.r. indítvánnyal támadott rendelkezései:

„22. § (1) A Hivatal a kormányzati ellenőrzés során megkeresést intézhet adatszolgáltatás, információk hitelességének megállapítása, vagy a kormányzati ellenőrzés tárgyához kapcsolódó, de nem az ellenőrzött szervnél fellelhető irat, dokumentum – ideértve a minősített adatot, üzleti titkot vagy törvény által védett egyéb titkot tartalmazó iratot, dokumentumot is – megküldése érdekében bármely hatósághoz, egyéb állami, önkormányzati szervhez, gazdálkodó szervezethez vagy személyhez.

(2) A megkeresett szerv vagy személy a megkeresésben foglaltak teljesítését csak akkor tagadhatja meg, ha az jogszabályba ütközik. A megkeresett szerv vagy személy a megkeresést annak megérkezésétől számított 8 napon belül köteles teljesíteni vagy a megkeresés teljesítésének jogszabályi akadályát a Hivatallal közölni.”

„26. § A Hivatal a kormányzati ellenőrzés során jogszerűen megszerzett iratot, adatot, dokumentumot vagy egyéb bizonyítási eszközt más kormányzati ellenőrzésnél is felhasználhatja.”

III.

[39] Az alkotmányjogi panasz részben nem megalapozott, részben érdemi elbírálásra alkalmatlan.

[40] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. Ennek során a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt – formai és tartalmi – feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.

[41] Az Alkotmánybíróság tanácsa az indítványozó által az ügyvédi titok védelmével összefüggésben felvetett aggályokat alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek ítélte. Ennek megfelelően a befogadási eljárás során megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz – az alább ismertetett indítványi elemek kivételével – megfelel az Abtv.-ben foglalt követelményeknek, ezért azt a 2015. március 30-i tanácsülésen befogadta.

[42] 2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz vizsgálata során a következőket állapította meg.

[43] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bíróság által alkalmazott jogszabály, valamint az eljárás során meghozott bírósági ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését egyaránt kérte. Az Alkotmánybíróságnak mindkét panasz-típus esetén vizsgálni kell, hogy az indítványozó mely Alaptörvényben biztosított joga sérelmét állítja, hiszen az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26–27. §-ai alapján e jogok védelmének eszköze. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta korábbi gyakorlatát, mely szerint a jogállamiság elve önmagában nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén [lásd pl. 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]] – lehet alapítani.

[44] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.

[45] Az indítványozó egyrészt a visszaható hatályú jogalkotás sérelmét állítva arra hivatkozott, hogy szerinte „az eljárás alá vont jogalany kötelezettségei aránytalanul súlyosak és adott esetben visszaható hatályúak (például Kehi rendelet 24. §)”. Utalt arra is, hogy a „kormányzati ellenőrzésre vonatkozó hatásköri szabályok sértik a jogállamiság követelményét” (lásd indítvány 9. oldal 21. és 23. bekezdés 3–4. alpont).

[46] Az Alkotmánybíróság – hivatkozott gyakorlatának megfelelően – a visszaható hatályú jogalkotás esetében a B) cikkre alapítva lefolytathatja az alkotmányossági vizsgálatot, azonban jelen esetben az alkotmányjogi panasz alapján erre nincsen mód: az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig meghatározza, mikor tekinthető a kérelem határozottnak. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésre vonatkozóan az indítvány nem teljesíti a határozott kérelem feltételeit, ugyanis nem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy az indítványban pontosan

meg nem jelölt jogszabályi rendelkezések a jogállamiság elvének részét képező visszaható hatályú jogalkotás (relatív) tilalmát miért és mennyiben sértik. Az indítvány alapján nem állapítható meg az, hogy az indítványozó az Áht. vagy a Korm.r. mely rendelkezését tartja a jogállamiság elvébe ütközőnek, a Korm.r. példaként hivatkozott 24. §-ának alkotmányossági vizsgálatát pedig nem kérte. Erre tekintettel az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény fenti rendelkezésére alapított részében az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglaltaknak nem felel meg.

- [47] Ugyanakkor az indítványozó más – nem a visszaható hatályú jogalkotással, vagy a kellő idő követelményével – összefüggésben is hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére (lásd indítvány 14. oldal 47. bekezdés), azonban mivel az indítványozó – határozottnak egyébként e vonatkozásban sem tekinthető – kérelme nem tartozik a megjelölt kivételek közé, az Alkotmánybíróság fent ismertetett gyakorlata szerint a jogállamiság elve az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának nem tekinthető, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére alapított kérelem érdemben nem volt vizsgálható. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt ebben a vonatkozásában az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.
- [48] 2.2. Az indítványozó az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés b) pontját is megjelölte alkotmányjogi panaszában. Az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés b) pontja értelmében a bíróság dönt a közigazgatási határozatok törvényességéről. Az Alkotmánybíróság e rendelkezéssel összefüggésben megállapította, hogy – azon túl, hogy ezzel összefüggésben az alkotmányjogi panasz nem tartalmaz semmilyen indokolást – nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát magában foglaló rendelkezésnek, ezért alkotmányjogi panasz nem alapítható rá. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 64. § d) pontja alapján ebben a vonatkozásában is visszautasította.
- [49] 3. Az Alkotmánybíróság jogszabályi rendelkezések alkotmányossága körében rámutat a következőkre. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [50] 3.1. Az indítványozó az egyedi normakontrollra irányuló panaszában az Áht. és a Korm.r. több rendelkezése alkotmányossági vizsgálatát kérte.
- [51] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben jelen ügyben is hangsúlyozza: az Abtv. idézett 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálatának előfeltétele, hogy az alaptörvény-ellenesnek vélt jogszabály alkalmazására a bírósági eljárásban sor kerüljön.
- [52] Az Alkotmánybíróság eljárása során megállapította, hogy a bíróság a Kehi határozatának felülvizsgálatára vonatkozó hatáskörét – más, az indítványozó által nem támadott jogszabályi rendelkezésén túl – az Áht. 65. § (5) bekezdése alapozza meg; a bíróság eljárása során ezen felül az Áht. 63. § (2) bekezdését, 65. § (1) bekezdését, (2) bekezdés a) pontját, illetőleg (3) bekezdését; míg a Korm.r. 22. § (1)–(2) bekezdését vette figyelembe és alkalmazta.
- [53] Ennek megfelelően – bíróság általi alkalmazásuk hiányában – az Alkotmánybíróság az Áht. 64. § (1)–(2) bekezdését, 65. § (2) bekezdés b) pontját, 65. § (4), illetve (6) bekezdését; továbbá a Korm.r. 26. §-át érdemben nem vizsgálhatta. Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság e rendelkezések alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.
- [54] 3.2. A Korm.r. – bíróság által alkalmazott, a Kehi megkeresésre vonatkozó hatáskörét, illetve a megkeresés megtagadását megalapozó – 22. §-ával összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg: az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig meghatározza, mikor tekinthető a kérelem határozottnak.
- [55] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Korm.r. 22. §-ára vonatkozóan az indítvány nem teljesíti a határozott kérelem feltételeit, ugyanis az indítványozó nem jelölte meg, hogy a támadott rendelkezés mely Alaptörvényben biztosított jogát sérti, ennek megfelelően a panasz nem tartalmaz indokolást arra vonatkozóan sem, hogy a támadott rendelkezés valamely Alaptörvényben biztosított jogát miért és mennyiben sérti.
- [56] Erre tekintettel az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény fenti rendelkezésére alapított részében az Abtv. 52. § (1b) bekezdés d), valamint e) pontjában foglaltaknak nem felel meg, így határozott kérelem hiányában az alkot-

mányjogi panasz alapján e rendelkezés érdemben nem volt vizsgálható. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság a kérelmet e tekintetben az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.

- [57] 4. A bírói döntés vélt alaptörvény-ellenessége körében az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [58] Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [59] Az indítványozó két okból tartja a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát sértőnek a bírói döntést: egyrészt a passzív perbeli legitimáció tekintetében; másrészt a beavatkozási kérelmek elutasítása okán.
- [60] 4.1. Az indítványozó aggályosnak tartotta, hogy a bíróság a passzív perbeli legitimáció megítélésekor, így annak meghatározásakor, hogy a Kehi (II. rendű alperes), vagy a Kehi elnöke (I. rendű alperes) lehet alperes a perben, nem a jogszabályoknak megfelelően járt el.
- [61] Az Alkotmánybíróság a következőt állapította meg. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az 5.K.30.417/2013/12. számú végzésével az indítványozó keresetlevelét a II. rendű alperes, azaz a Kehi vonatkozásában idézés kibocsátása nélkül elutasította. Ezt megelőzően a Pp. 95. § (2) bekezdése alapján felhívta az indítványozó figyelmét arra, hogy az alperes személyét pontosítsa és alperesként egyértelműen a felülvizsgálni kért közigazgatási határozatot hozó szervet jelölje meg. Az indítványozó keresetlevelét ismételtelen előterjesztette, és mind az I. rendű, mind a II. rendű alperest perbe vonta. Ennek nyomán született a fenti, a keresetlevelet a II. rendű alperes, vagyis a Kehi vonatkozásában idézés kibocsátása nélkül elutasító végzés. Az elsőfokú bíróság végzése indokolásában többek között kifejtette, hogy az Áht. 65. § (3) bekezdése alapján az eljárási bíróságot a szerv vezetője szabja ki. Kitért arra is, hogy a Kehi határozatában a jogorvoslati tájékoztatásban tévesen szerepel, hogy a pert a Kehi ellen kell megindítani, azonban hangsúlyozta, hogy a határozatból egyértelműen megállapítható, hogy azt a Kehi elnöke hozta, így a Pp. 327. § (2) bekezdésének megfelelően a keresetet a határozatot hozó szerv, azaz a Kehi elnöke ellen kell benyújtani.
- [62] Az elsőfokú bíróság végzését – helyes indokaira tekintettel – a Fővárosi Törvényszék 3.Kf.650.186/2013/4. számú végzésével helybenhagyta. Indokolásában ugyanakkor hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság – azóta hatályon kívül helyezett – közigazgatási szerv hatáskörének delegálhatóságáról, gyakorlásáról szóló 1/2003. Közigazgatási-polgári jogegységi határozatára (a továbbiakban: KPJE határozat).
- [63] Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata szerint valamely ügyben alkalmazandó jogszabály megállapítása a rendes bíróság hatásköre. „A bíró feladata és hatásköre ugyanis eldönteni, hogy mely jogszabályok és konkrét jogszabályi rendelkezések alapján, illetve alkalmazásával dönt a benyújtott kereset (előterjesztett vád) tárgyában” {3192/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [15]}. A *iura novit curia*-elvnek megfelelően a jogszabályok konkrét tényállásra vonatkoztatása, azok értelmezése a rendes bíróság hatáskörébe tartozik {például: 3120/2012. (VII. 20.) AB határozat, Indokolás [21]; 3021/2017. (II. 17.) AB határozat, Indokolás [44]}.
- [64] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga vélt sérelme körében kizárólag azt sérelmezte, hogy a bíróságok nem a jogszabályoknak megfelelően jártak el. Az Alkotmánybíróság az ismertetett gyakorlatának megfelelően megállapította: az, hogy az indítványozó a KPJE határozat ügyében való alkalmazását nem tartotta relevánsnak, alkotmányjogi aggályokat nem vet fel; a KPJE határozat – a konkrét ügyben esetlegesen inadekvát – alkalmazása nem hatott ki az ügy érdemére. Az elsőfokú bíróság a végzését – a másodfok által helybenhagyottan – a Pp. 327. § (2) bekezdése alapján hozta meg, e rendelkezés mondja ki ugyanis, hogy a közigazgatási pert az ellen a közigazgatási szerv ellen kell indítani, amelyik a felülvizsgálni kért határozatot hozta, a közigazgatási határozatot pedig nem vitásan a Kehi elnöke hozta. Az, hogy a bíróság az ügyben irányadó hatályos jogszabályi rendelkezést miként alkalmazza, nem hozható összefüggésbe a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal. Az Alkotmánybíróság – állandó gyakorlatának megfelelően – jelen ügyben is tartózkodik attól, hogy kizárólag törvényértelmezési aggályokról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz nem jelentheti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {lásd: 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]; 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [13]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[15]}. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt e vonatkozásában az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.

- [65] 4.2. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát sértőnek tartja azt is, hogy a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.K.30.417/2013/22. számú végzésével a Kamara és a CCBE beavatkozási kérelmét – a Pp. szabályainak jogellenes (helytelen) értelmezésével és alkalmazásával – elutasította. Az elsőfokú bíróság végzésének indokolásában arra hivatkozott, hogy az ugyan valóban nem volt vitás, hogy az indítványozó hivatkozott a közigazgatási eljárás során ügyvédi titokra, a beavatkozni szándékozók pedig magyarországi ügyvédek, illetőleg európai ügyvédi kamarákat tömörítő szakmai és érdekképviseleti szervek, ez azonban a konkrét, egyedi ügyben érintettséget nem jelent, és nem tekinthető a per mikénti eldöntéséhez fűződő, ezáltal a beavatkozást megalapozó közvetlen jogi érdeknek. E körben utalt a Pp. 54. § (1) bekezdésére, valamint a BH2004.444. számú eseti döntésre is, és ezek alapján kimondta, hogy a jogi érdek megléte vagy hiánya megállapításánál az az irányadó szempont, hogy a beavatkozni szándékozó jogai, vagy érkei változnak-e, a perben való részvétellel szerezhet-e annak eredményétől függően előnyöket, illetve megelőzhet-e őt érő hátrányokat. Ilyen közvetlen jogi érdeket az elsőfokú bíróság szerint a beavatkozni szándékozók nem mutattak fel, nem támasztották alá, hogy a közigazgatási határozat jogszerűségéről állást foglaló határozat miként érinti őket.
- [66] A Fővárosi Törvényszék 3.Kpkf.670.056/2014/3. számú végzésével az elsőfokú végzést helyes indokaira tekintettel helybenhagyta. Indokolásában hangsúlyozta, hogy pusztán a fél érdekeinek előmozdítása iránti törekvés nem elegendő a beavatkozás megengedéséhez. Megállapította azt is, hogy a per tárgya a bíróságoló határozat, az elsőfokú bíróságnak a per érdemében pedig arról kell döntenie, hogy a támadott határozat jogszerű-e vagy sem, így a bírósági határozat csak az indítványozóra vonatkozatható, a beavatkozni szándékozók semmilyen jogát nem érinti.
- [67] Az Alkotmánybíróság a beavatkozás tárgyában hozott első- és másodfokú végzéssel összefüggésben a következőket állapította meg. Az indítványozó alkotmányjogi panasz – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmére hivatkozással, hasonlóan a perbeli legitimáció tárgyában született végzésekhez – nem a végzések alkotmányossági, hanem kizárólag törvényességi vizsgálatára irányul. Az Alkotmánybíróság gyakorlata töretlen a tekintetben, hogy a „jogsabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja, hogy a beavatkozni szándékozók által valószínűsített jogi érdek fennáll, vagy nem, ennek eldöntése olyan ténykérdés, mely a rendes bíróságok hatáskörébe tartozik. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: „[a]z Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvényellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon. [...] Az eljárás lefolytatása, a tényállás megállapítása és értékelése, az alkalmazandó jog meghatározása és annak az értelmezése kizárólag a rendes bíróság feladata” {3037/2014. (III. 13.) AB határozat, Indokolás [28]–[29], legutóbb megerősítette: 3038/2017. (III. 7.) AB végzés, Indokolás [29]}. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt e vonatkozásában az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.
- [68] 5. Az Alkotmánybíróság végül azt vizsgálta, hogy az indítványozónak a tényleges, hatékony jogorvoslat hiányára vonatkozó érvei megalapozottak-e, azaz sérül-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése.
- [69] 5.1. Az indítványozó szerint az Áht. 65. § (5) bekezdése kizárólag a bíróságot kiszabó határozat bírósági felülvizsgálatát teszi lehetővé, így az ellenőrzéssel érintett (adatszolgáltatásra kötelezett) – a jogszabálysértésre való hivatkozást kivéve – a kért dokumentumok körét nem kifogásolhatja. Álláspontja szerint a Kehi adatszolgáltatásra felhívó megkeresésével szemben semmiféle jogorvoslat nem áll rendelkezésre, tartalmilag az érdemi, hatékony jogorvoslat hiányzik.
- [70] A bírói döntéssel összefüggésben sérelmesnek tartja az indítványozó, hogy a Kehi eljárásáról, valamint az adatkérés jogszerűségéről a bíróság nem döntött, így e tekintetben valódi jogorvoslat nem volt.
- [71] 5.2. Az Alkotmánybíróság a jogorvoslathoz való jog állított sérelmével összefüggésben megállapította, hogy az indítvány mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítására irányul.
- [72] Mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapításának indítványozására a panaszos nem jogosult, erre az Abtv. 46. § (1) bekezdése értelmében kizárólag hivatalból („hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásban”) – amennyiben az Alkotmánybíróság az alaptörvény-ellenes helyzetet észleli – van mód {lásd péld-

- dául: 24/2014. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [99]–[100]; 3251/2016. (XI. 28.) végzés, Indokolás [20]–[21]; 3194/2016. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [23]]. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt ebben a részében, mint nem jogosulttól származót, az Abtv. 64. § b) pontja alapján visszautasította.
- [73] Az Alkotmánybíróság rámutat a következőre: a jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma – az Alkotmánybíróság állandó gyakorlatának megfelelően – a jogalkotótól azt követeli meg, hogy a hatóságok érdemi, ügydöntő határozatai tekintetében tegye lehetővé a valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét {lásd összefoglalóan: 9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [27]–[28]; továbbá például 17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [84]–[85]}.
- [74] Az Alkotmánybíróság a 22/2014. (VII. 15.) AB határozatban kimondta, hogy „[a]z Alaptörvény nem tartalmaz előírást arra vonatkozóan, hogy hogyan épüljön fel hazánkban a jogorvoslat rendszere. A jogalkotó a különböző eljárásokra irányadó törvényi szabályozásokban határozza meg az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségeket és azok igénybevételének a módját. Nem található az Alaptörvényben rögzített követelmény azzal kapcsolatosan sem, hogy a jogorvoslati fórumrendszer hány fokon biztosítsa az érintett alapjog gyakorlását. Ennek megfelelően a jogorvoslati eljárás egyfokú kialakítása az Alaptörvény kívánalmainak teljességgel eleget tesz” (Indokolás [95]).
- [75] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: az indítványozó azt sérelmezte, hogy a megkereséssel szemben nem áll rendelkezésre jogorvoslat. Ő maga hivatkozik ugyanakkor a KJE határozatra, mely lehetővé teszi a nem alakszerű formában hozott közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatát is. Ehhez képest az indítványozó a megkeresés bírósági felülvizsgálatát meg sem kísérelte.
- [76] Az Áht. 65. § (5) bekezdése csak a fellebbezést zárja ki, de lehetővé teszi a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát, vagyis az eljárás során a jogorvoslat biztosított volt, így az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése – az Alkotmánybíróság ismertetett gyakorlatát és a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben megfogalmazott követelményeket is figyelembe véve – nem sérült.
- [77] 5.3. Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy a jogorvoslathoz való jog bírói döntéssel előidézni vélt sérelme sem bírálható el érdemben. A rendelkezésre álló iratok alapján a tényállás megállapítása, a jogszabályok értelmezése és a konkrét ügyben való alkalmazása a bíróságok feladata, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta „szuperbíróságként”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el {lásd például: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [78] Az Alkotmánybíróság – állandó gyakorlatának megfelelően – a jelen ügyben is hangsúlyozza: „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [79] Az Alkotmánybíróság szerint az indítványozó panasa nem alkotmányossági, hanem törvényességi-jogalkalmazási kérdésre vonatkozik, ezért az alkotmányjogi panaszt ebben a részében az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.

IV.

- [80] 1. Az alkotmányjogi panaszban foglaltaknak megfelelően az Alkotmánybíróság eljárásának kulcskérdése az volt, hogy sérti-e az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében rögzített magánélet tiszteletben tartásához való jogot az, hogy a hatóság az indítványozót – álláspontja szerint – ügyvédi titok kiadására kötelezi az Áht. 63. § (2) bekezdése alapján. Az indítványozó az Alaptörvény hivatkozott rendelkezésével összefüggésben mind a bírósági döntés, mind az Áht. 63. § (2) bekezdése megsemmisítését kérte.

- [81] 2. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése a magán- és családi élet, az otthon, a kapcsolattartás és a jó hírnév tiszteletben tartásához való jogot fogalmazza meg.
- [82] 2.1. A VI. cikk – mely lényegét tekintve „titokvédelmi szabály” is {lásd: 28/2014. (IX. 29.) AB határozat, Indokolás [19]} – az Alkotmány 59. §-át váltotta fel, amely a jóhírnévhez, a magánlakás sérthetlenségéhez, valamint a magántitok és a személyes adatok védelméhez való jogot tartalmazta.
- [83] A 19/2013. (VII. 19.) AB határozat értelmében „az Alaptörvény a magánélet sérthetlenségének jogát jelentősen kibővíti az előző Alkotmány szabályaihoz képest. A magántitok kifejezést az Alaptörvény nem használja, helyette a magán- és családi életet, az otthon és a kapcsolattartást védi” (Indokolás [23]).
- [84] A magánszféra védelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság a 32/2013. (XI. 22.) AB határozatában fejtette ki álláspontját. Eszerint: „Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése – a régi Alkotmány 59. § (1) bekezdésével ellentétben – átfogóan védi a magánszférát: az egyén magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét. A magánszféra lényege tekintetében azonban továbbra is fenntartható az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatában megfogalmazott – a magánélet fogalmának esszenciáját jelentő, általános érvényű – megállapítás, miszerint a magánszféra lényegi fogalmi eleme, hogy az érintett akarata ellenére mások oda ne hatolhassanak be, illetőleg be se tekinthessenek [36/2005. (X. 5.) AB határozat, ABH 2005, 390, 400.]” (Indokolás [83]–[84]) {Összefoglalóan lásd: 3100/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [131]–[132]}.
- [85] Az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 8. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az ügyvédet minden olyan adat, tény vonatkozásában titoktartási kötelezettség terheli, melyről a hivatásának gyakorlása során szerzett tudomást. E kötelezettség független az ügyvédi megbízási jogviszony fennállásától, és az ügyvédi működés megszűnése után is fennmarad.
- [86] Az indítványozó szerint az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében deklarált alapvető jog garantálja a magánélet védelmét, mely magában foglalja a magántitok, illetve más titokfajták védelmét is. Álláspontja szerint e rendelkezés sérelme azáltal valósul meg, hogy az ellenőrzés során a Kehi az ellenőrzéssel érintett, vagy az ellenőrzés során adatszolgáltatásra kötelezett ügyvédi iroda (és ügyfelei) minden adatához – így az ügyvédi titokvédelem alá eső adatokhoz is – hozzáférhet, anélkül, hogy a titok megismeréséhez fűződő jogos érdekét megfelelően igazolná vagy csak valószínűsítene.
- [87] 2.3. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában utólagos normakontroll eljárás keretében vizsgálta az ügyvédi titok és egyes bírósági és hatósági eljárások viszonyát, és fokozott jelentőséget tulajdonított a védelemhez való jognak és ezen belül az ügyvédi titok megőrizhetőségének. A 31/2003. (VI. 4.) AB határozatában többek mellett az ügyvédet is terhelő titoktartási kötelezettség vonatkozásában a következőt mondta ki: „[a]z Alkotmánybíróság szerint az ügyvédet, a közjegyzőt, az egyházi személyt foglalkozásuk szabályainál fogva titoktartási kötelezettség terheli. Ez a titoktartási kötelezettség működésük megszűnése után is fennmarad. A titoktartási kötelezettség a megbízó, a fél, az egyházi személlyel kapcsolatban álló polgár adataira, az említett hivatás gyakorlása során megismert tényekre vonatkozik. Megállapítható az is, hogy a titoktartási kötelezettség mellett e személyek másokkal össze nem hasonlítható közbizalmi tisztséget is betöltenek” (ABH 2003, 352, 368.).
- [88] 2.4. Az Áht. 63. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a Kehi feladatai ellátásával összefüggésben jogosult a minősített adat, az üzleti titok és az ellenőrzött szervezet, valamint az ellenőrzés kapcsán adatszolgáltatásra kötelezett szervezet által kezelt egyéb titokfajták megismerésére. Ez a rendelkezés az indítványozó szerint a Kehinek az ügyvédi titok, mint a rendelkezésben konkrétan nem nevesített, azonban az egyéb titokfajták körébe beletartozó titok megismeréséhez való jogát is magában foglalja. E rendelkezést egészíti ki a Korm.r. 22. § (1) bekezdése; mely a Kehi megkeresési jogát nevesíti, illetőleg a Korm.r. 22. § (2) bekezdése, mely a megkeresés megtagadásának lehetőségéről szól.
- [89] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz fogalmi eleme, és így a jogszabályi rendelkezés alkotmányossági vizsgálatának előkérdése, hogy az ügyben folytatott bírósági eljárásban a jogszabály alkalmazására sor kerüljön, és ennek folytán következzen be az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának a sérelme. Az Alkotmánybíróságnak az adott ügyben az indítvány alapján azt kellett vizsgálni, hogy – az alkotmányjogi panaszban állítottak szerint – a Kehi adat-, illetve titok megismerési joga ellentétben áll-e az ügyvéd titoktartásra vonatkozó kötelezettségével. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróságnak mindenképp azt kellett megvizsgálni, hogy a Kehi mire kötelezte az indítványozót, valóban ügyvédi titok feltárására irányult-e a meg-

keresés, és ha igen, akkor az indítványozót bírsággal sújtó határozat bírósági helybenhagyása (azaz az indítványozó keresetének elutasítása), valamint a Kehi titok megismerési joga alkotmányosnak tekinthető-e.

- [90] 2.5. A Kehi 23-40/115/2012. számú (illetve már az azt megelőző, 23-40/107/2012. számú) adatszolgáltatásra irányuló megkeresésében tájékoztatta az indítványozót arról, hogy miniszteri utasítás alapján kormányzati ellenőrzést folytat; illetőleg a következő iratok bemutatására hívta fel:
- a CSFB és az ügyvédi iroda között a feladatok elvégzésére kötött közreműködői szerződés, illetve a tevékenységért járó díj pénzügyi teljesítésének dokumentumai (számla, bankszámla kivonat, egyéb igazoló dokumentum);
 - a teljesítésben részt vett, az ügyvédi iroda által igénybe vett valamennyi alvállalkozóval, illetve valamennyi teljesítési segéddel megkötött szerződés és egyéb pénzügyi teljesítést igazoló dokumentumok (számla, bankszámlakivonat, egyéb igazoló dokumentum);
 - kimutatás valamennyi, az ügyvédi iroda neve alatt 2005. január 1. és 2006. június 30. közötti időszakban kül- és belföldi pénzintézetnél vezetett számláinak bankszámlaszámairól.
- [91] Ismételt megkeresésében egyúttal tájékoztatta az indítványozót az együttműködési kötelezettség esetleges megszegése esetén alkalmazandó szankcióról. Az indítványozó az ismételt megkeresésre válaszolva többek között arról tájékoztatta a Kehit, hogy annak a Kamara – az ügyvédi titok adott esetre vonatkozó értelmezéséig – állásfoglalásáig nem tud eleget tenni.
- [92] A Kehi elnöke az indítványozó válaszát nem találta alaposnak, és 23-40/131/2012. számú határozatával vele szemben eljárési bírságot szabott ki. Indokolásában utalt arra, hogy az indítványozó állításával ellentétben a kért iratokban foglalt adatok legfeljebb az üzleti, vagy banktitok fogalmi körébe tartoznak, és nem az ügyvédi titokéba; illetve hangsúlyozta azt is, hogy amennyiben a kért iratokban mégis ügyvédi titok körébe tartozó adat szerepel, azok kitakarásával készített másolat megküldésével eleget tehetett volna adatszolgáltatási kötelezettségének, a megkeresésben foglaltaknak. A Kehi elnöke határozatában arra is kitért, hogy a Kehi közpénzek felhasználását vizsgálja, és a vizsgált esetben közpénzfelhasználásra került sor. Végül kifejtette, hogy milyen indokok alapján tartja felrőhatónak az indítványozó magatartását (mulasztását).
- [93] A bíróság a közigazgatási határozat felülvizsgálata során az alperesi álláspontot fogadta el. Ítélete indokolásában visszautalt a Fővárosi Törvényszéknek a beavatkozás tárgyában hozott végzésében megfogalmazottakra, vagyis, hogy a per tárgya a Kehi elnökének bírságotoló határozata, a bíróságnak a per érdemében arról kell döntenie, hogy a támadott közigazgatási határozat jogszerű-e vagy sem. A bíróság hangsúlyozta azt is, hogy az alperes az Áht. 65. § (1) bekezdése szerinti együttműködési kötelezettségének felrőható megszegése miatt szankcionálta az indítványozót, döntésében ügyvédi titok kiadásáról nem rendelkezett, az ügyvédi titok tartalmáról, terjedelméről még érintőlegesen sem foglalt állást.
- [94] A bíróság ítélete indokolásában kifejezetten rögzítette, hogy az alperes nem kívánt az indítványozótól ügyvédi titok körébe tartozó adatokat beszerezni, e tekintetben egyértelmű a hatósági határozat indokolása: ha a kért iratokban ügyvédi titok szerepelne, akkor a felperesnek ezen adatokat ki kell takarnia. A bíróság szerint az indítványozónak ügyvédi titok körébe tartozó adatot nem kellett kiadnia, ügyvédi titok megsértésére nem kötelezték. Az alperesi határozat csak azt az alperesi álláspontot tükrözte, hogy önmagában az ügyvédi titokra történő általános (minden konkrétumot nélkülöző) hivatkozással az Áht. 65. § (1) bekezdése szerinti adatszolgáltatási és együttműködési kötelezettség nem tagadható meg, e hivatkozás különösen nem tekinthető a megkeresésben foglaltak egésze konkrét jogszabályba ütközése megjelölésének.
- [95] 2.6. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: a bírósági per tárgya az eljárési bírságot kiszabó határozat törvényessége volt, vagyis az, hogy az eljáró hatóság jogszerűen kötelezte-e az indítványozót eljárési bírság megfizetésére. A pernek tehát nem az volt a tárgya, hogy az adott információ ügyvédi titok-e.
- [96] Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Az Áht. 63. § (2) bekezdése alapján a Kehi jogosult a minősített adat, az üzleti titok és egyéb titokfajták megismerésére.
- [97] Az adott ügyben azonban az ügyvédi titok feltárására vonatkozó kötelezés sem a hatóság, sem a bíróság eljárása során nem merült fel (utóbbinak ez már nem is volt tárgya), mint ahogy az adatszolgáltatási és együttműködési kötelezettség sem a bírságotoló határozaton, hanem a megkereső leveleken alapul. Az ügyvédi titokra történő utalás a Kehi megkeresésére adott indítványozói válaszban jelent meg először, és mint ahogy azt a bíróság is kiemelte, az általános, minden konkrétumot nélkülöző hivatkozás az Áht. 65. § (1) bekezdése szerinti

kötelezettség teljesítésének megtagadásához nem volt elegendő. A megkeresés teljesítésének megtagadására ugyanis – a Korm.r. 22. § (2) bekezdése alapján – kizárólag akkor van mód, ha az jogszabályba ütközik.

- [98] A bíróság arra vonatkozóan tett megállapításokat, hogy az indítványozó magatartása az adatszolgáltatási és együttműködési kötelezettség körében felróható volt-e. E körben hangsúlyozta: „általánosságban az a magatartás tekinthető felróhatónak, amely nem éri el a megkövetelt magatartási (elvárhatósági) mércét, a társadalom értékítéletébe ütközik. Ha valaki alapos, egzakt, pontos módon megjelölt kifogás, indok nélkül, illetve jogi alap hiányában nem tesz eleget valamely hatóság felhívásában foglalt kötelezettségének, akkor az [...] éppen ilyennek minősül.”
- [99] 2.7. Összegezve: az eljárás (értve ezalatt mind a bíróságot kiszabó határozatot megelőző hatósági, mind a bírósági eljárást) során ügyvédi titok körébe tartozó adat kiadására kötelezés – az indítványozó állításával szemben (lásd indítvány indokolása 20. pont) – nem merült fel. Az Alkotmánybíróság kiemeli: a bírósági felülvizsgálatnak nem volt tárgya, hogy a kiadni kért információ ügyvédi titok volt vagy sem. A per tárgya kizárólag az volt, hogy a Kehi jogszerűen kötelezte-e az indítványozót eljárási bírság megfizetésére, a felülvizsgálat tárgya az eljárási bírságot kiszabó határozat törvényessége volt. Az alkotmányjogi panasszal támadott ítélet a megkereséssel kiadni kért információkat nem minősítette ügyvédi titoknak, azokról ilyen vonatkozásban nem foglalt állást.
- [100] Ennek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó által – az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének ügyvédi titok kiadására kötelezéssel megvalósuló állított sérelmére vonatkozóan – előadott indoklás nem hozható érdemi összefüggésbe sem a támadott bírósági ítélettel, és ezáltal az Áht. támadott rendelkezésével sem; az – az ítélettel való kapcsolat hiányában – ténylegesen a jogszabályi rendelkezés olyan absztrakt normakontrolljára irányul, melynek kezdeményezésére az indítványozónak az Abtv. hatályos rendelkezései szerint nincs törvényi lehetősége. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz esetében nem tekinthet ugyanis el az eljárás konkrét, egyedi jellegétől. Ez az adott ügyre vetítve azt jelenti, hogy az alkotmányossági vizsgálat lefolytatásához nem elegendő valamely – alkalmazottnak állított – jogszabályi rendelkezés, vagy bírói döntés vélt alaptörvény-ellenességének lehetősége, illetőleg valamely Alaptörvényben biztosított jog hipotetikus sérelme, amennyiben ezek között a konkrét üggyel való összefüggés hiányzik. Habár a bíróság ítéletében az Áht. 63. § (2) bekezdését figyelembe vette, azonban az ügyvédi titok mibenlétét illetően, és különösen kiadására vonatkozóan nem foglalt állást, ennek következtében nem sértette az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését.
- [101] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésére alapított – mind a jogszabályi rendelkezés, mind a bíróság ítélet alkotmányossági vizsgálatára irányuló – alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 63. § (2) bekezdése alkalmazásával – elutasította.
- [102] Fontosnak tartja megjegyezni az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó a Fővárosi Törvényszékre keresetet nyújtott be egy napilapban megjelent általa valótlan tartalmúnak tartott cikk miatt. A sajtóban megjelent cikk azt tartalmazta, hogy a panaszost mint ügyvédet a Kehi arra kötelezte, hogy olyan adatokat adjon ki, amely ügyvédi titkot képez.
- [103] A Fővárosi Törvényszék a felperes keresetét alaposnak találta, és P.25.284/2014/5. számú ítéletében a napilapot mint alperest sajtó-helyreigazításra kötelezte.

Budapest, 2017. november 14.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
Dr. Stumpf István
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró különvéleménye

- [104] 1. Az adott ügyben vizsgált alkotmányossági problémával összefüggésben előjáróban fontosnak tartom kiemelni, hogy az ügyvédi titok a jogrendszerben kitüntetett védelemben részesül, mert e nélkül az ügyvédek (védők, jogi képviselők) nem valósíthatják meg az Alaptörvény és az egyes eljárási törvények által rájuk ruházott hivatásrendi feladataikat. Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (új Ütv.) normaszöveg-javaslatához fűzött indokolásban a jogalkotó is hangsúlyozta: „[a]z ügyvédi titoktartási kötelezettség az ügyvédi tevékenység meghatározó szabálya”. Emellett a jogalkotó rámutatott arra is, hogy „[a] titoktartás nem csak az ügyfelet védi, de az igazságszolgáltatás érdekeit is szolgálja, mivel a hatékony egyéni jogvédelem lehetőségét az igazságszolgáltatás során biztosítani kell, a hatékony jogvédelemhez pedig olyan professzionális segítőt, szakemberre is szükség van, akiben az ügyfél megbízhat, és minden szükséges információval elláthatja, tudván, hogy az átadott információkhoz más nem juthat hozzá, vagyis az ügyvéddel megosztott információkat ellene nem használhatja fel senki.”
- [105] Fontosnak tartom kiemelni továbbá azt is, hogy az új szabályozás az ügyvédi titok körét tágan értelmezi, mert a titoktartási kötelezettség minden olyan tényre, információra kiterjed, melyről az ügyvéd az ügyvédi tevékenysége gyakorlása során szerzett tudomást. Ez a tág definíció felöleli az olyan információkat is, melyeket az ügyvéd nem közvetlenül az ügyfelétől kapott (hanem pl. az ügy irataiban olvasta), és azokat is, melyek szorosan nem tartoznak a megbízás tárgyához.
- [106] 2. Az adott ügyben, véleményem szerint, a fentiekben hivatkozott szempontok csak részben jelennek meg az Alkotmánybíróság döntésében.
- [107] Az Alkotmánybíróság a határozat indokolásában rámutatott, hogy eljárásának kulcskérdése az volt: sérti-e az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését az, hogy az indítványozó ügyvédet a hatóság ügyvédi titok kiadására kötelezte. Ennek érdemi vizsgálata során az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy „az indítványozó által – az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének ügyvédi titok kiadására kötelezéssel megvalósuló állított sérelmére vonatkozóan – előadott indokolás nem hozható érdemi összefüggésbe sem a támadott bírósági ítélettel, és ezáltal az Áht. támadott rendelkezésével sem; az – az ítélettel való kapcsolat hiányában – ténylegesen a jogszabályi rendelkezés olyan absztrakt normakontrolljára irányul, melynek kezdeményezésére az indítványozónak az Abtv. hatályos rendelkezései szerint nincs törvényi lehetősége”. Az Alkotmánybíróságnak ezzel a megállapításával nem értek egyet. Véleményem szerint az Alkotmánybíróságnak az érdemi döntése meghozatala során a következő szempontokra kellett volna figyelemmel lennie.
- [108] Az Alkotmánybíróság a 165/2011. (XII. 20.) AB határozatban általánosságban rámutatott, hogy „[a] titokvédelem a jogban olyan anyagi és eljárási garanciarendszer, amely a személy (személyek) bizonyos ismereteinek a közösségtől való távoltartását biztosítja mindaddig, amíg azt a személy (személyösszesség) szükségesnek ítéli. A jogi védelem tárgya tehát a személyes tudattartalom megőrizhetősége, illetve a nyilvánosságra hozatal módja és formája, azaz a titok feletti rendelkezés. A természetes és jogi személyek esetében a megőrizni kívánt tudattartalom, a »titok« a magánélet részét képezi, abba a szférába tartozik, amely a közösség, az állam, illetve a közhatalom előtt csak meghatározott körülmények között, a szükségesség indokolt és elfogadható esetében és a szükségesség által feltétlenül diktált arányban nyílik meg” (ABH 2011, 478, 530.).
- [109] Emellett az Alkotmánybíróság – kifejezetten az ügyvédi titokkal összefüggésben – hangsúlyozta azt is, hogy eddigi gyakorlatában fokozott jelentőséget tulajdonított a védelemhez való jognak és ezen belül az ügyvédi titok megőrizhetőségének. Az Alkotmánybíróság a 165/2011. (XII. 20.) AB határozatban összefoglalta az ügyvédi státusszal és az ügyvédnek az igazságszolgáltatásban betöltött szerepével kapcsolatos megállapításait. Az Alkotmánybíróság – elsődlegesen a büntetőeljárással összefüggésben – „[h]angsúlyozta, hogy a védőként megszerzett információk nyilvánosság elé tárásának tilalma [az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 8. § (3) bekezdése] kifejezetten az Alkotmány 57. § (1) és (3) bekezdéseiben foglalt tisztességes eljáráshoz való jog és ezzel

összefüggésben a védelemhez való jog érvényesítését szolgálja. A védőként megszerzett adat megismeréséhez olyan alapvető és alkotmányosan méltányolható érdek fűződik, amely kizárja azt is, hogy az ilyen »titok« a büntetőeljáráshoz kapcsolódó polgári peres eljárásban az ügyvéd tanúkénti kihallgatása esetén a bíróság előtt ismertté váljon [ABH 2010, 814, 822.]. Hasonló tartalommal, az ügyvédi titok megőrzéséhez fűzött alkotmányos érdek védelmének jegyében hozott döntést az Alkotmánybíróság 192/2010. (XI. 18.) AB határozatában. A nyomozati jellegű eszköz alkalmazására is jogosított egészségügyi államigazgatási szerv birtokába kerülő, a közigazgatási eljárás ügyfele és jogi képviselője közötti kommunikációt tartalmazó védett iratok nem válhatnak automatikusan az eljárás részévé, lefoglalásuk esetében a bizonyítás ezen módja ellen halasztó hatályú jogorvoslatot kell biztosítani az ügyfél számára [ABH 2010, 969, 992–994.] [165/2011. (XII. 20.) AB határozat, ABH 2011, 478, 532–533.].

- [110] Fontosnak tartom hangsúlyozni azt is, hogy az Alkotmánybíróság az idézett határozatában kiemelte: az ügyvédi titok lényege az „a bizalmas kommunikáció”, amelynek megőrzéséhez az ügyfélnek nyomós (magán, üzleti, gazdasági) érdeke fűződik. Ebből következően „[lé]ppen a bizalmas kommunikáció ezen jellege, a »titok« lényege veszik el azáltal, hogy az ügyfél az ilyen iratok hatósági lefoglalása esetén csak az eljárást befejező határozat ellen élhet jogorvoslatl” [165/2011. (XII. 20.) AB határozat, ABH 2011, 478, 533.].
- [111] Az Alkotmánybíróság hivatkozott határozatában utalt továbbá arra is, hogy az Európai Unióban és a hazai versenyjogban, valamint az ahhoz kapcsolódó közigazgatási eljárásokban az ügyfél és az ügyvédje közötti bizalmas kommunikáció védettsége („*legal privilege*”) alapelv, amelyet az Alkotmánybíróság hivatkozott döntésében kiterjesztett más közigazgatási eljárásra is [165/2011. (XII. 20.) AB határozat, ABH 2011, 478, 533.].
- [112] A kifejtettek alapján fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy véleményem szerint az ügy érdemi vizsgálatának lényegi kérdése: az indítványozó által támadott jogszabályi rendelkezések [Áht. 63. § (2) bekezdése, 65. §] alapján egyértelműen feltárható-e, hogy az indítványozónak milyen körben és milyen módon kellett volna eleget tennie a hatósági felhívásnak továbbá, hogy ennek keretében rendelkezésre áll-e olyan jogorvoslat, amely biztosítani képes az ügyvédi titok lényegéből fakadó belső (az ügyfél és az ügyvéd közötti) kommunikáció bizalmosságának a megőrzését.
- [113] 3. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz elutasításának indokai körében hangsúlyosan vette figyelembe a támadott bírói döntés indokolásának a következő megállapítását: „az elsőfokú bíróságnak a per érdemében arról kell döntenie, hogy ez a keresettel támadott határozat jogszerű-e vagy sem. [...] Hangsúlyozandó, hogy az alperes az Áht. 65. § (1) bekezdése szerinti adatszolgáltatási és együttműködési kötelezettségének felróható megszegése miatt szankcionálta a felperest, döntésében ügyvédi titok kiadásáról nem rendelkezett, az ügyvédi titok tartalmáról, terjedelméről még érintőlegesen sem foglalt állást”.
- [114] Álláspontom szerint ugyanakkor nem hagyható figyelmen kívül, hogy az adott ügyben az indítványozó azért nem tett eleget határidőben a hatóság általi felhívásban foglaltaknak, mert annak – az indítványozó álláspontja szerint – nem lehetett olyan módon eleget tenni, hogy ne sérüljön az ügyvédi titok megőrzéséhez fűződő alkotmányos érdek. A hatósági határozat felülvizsgálata iránti perben ugyanakkor – amint erre a bíróság rámutatott – ez a kérdés nem vizsgálható, hanem kizárólag az, hogy az indítványozó az Áht. 65. §-a szerinti adatszolgáltatási és együttműködési kötelezettségét megsértette-e, vagy sem. Erre tekintettel, véleményem szerint megalapozottan hivatkozott arra az indítványozó, hogy „[a]z Áht. 65. § által szabályozott bírósági felülvizsgálat csak és kizárólag a Kehi elnöke által lefolytatott bírságolási eljárásra vonatkozik”, és valójában nem vitatható az ellenőrzéssel érintett dokumentumok köre, vagyis az adatszolgáltatási kötelezettség tényleges tartalma. Mindez, álláspontom szerint felveti annak lehetőségét, hogy az ellenőrzéssel érintett iratok között ügyvédi titoknak minősülő adatok is automatikusan az eljárás részévé válhatnak. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor éppen az ilyen szabályozással összefüggésben hangsúlyozta gyakorlatában, hogy az államigazgatási szerv birtokába kerülő, a közigazgatási eljárás ügyfele és jogi képviselője közötti kommunikációt tartalmazó védett iratok nem válhatnak automatikusan az eljárás részévé, lefoglalásuk esetében halasztó hatályú jogorvoslatot kell biztosítani az ügyfél számára.
- [115] A fentiek mellett fontosnak tartom kiemelni azt is, amint erre a 3196/2015. (X. 14.) AB határozathoz fűzött különvéleményemben is utaltam, hogy a jogorvoslati jogosultság terjedelmét illetően az Alkotmánybíróság már több határozatában rámutatott: „a bírósági döntéshozatal pusztán formális értelemben vett előírása nem felel meg az alkotmányossági követelményeknek. A lényeg abban áll, hogy a bíróság ténylegesen mit vizsgálhat és mit mérlegelhet a döntés kialakításakor. A jogviszonyokat véglegesen lezáró bírói eljárás nem szólhat más szervek döntéseinek vagy elhatározásának formális felülvizsgálatáról [39/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 263, 272.], s nem lehet más szervek döntéseinek formális megjelenítője sem” [47/2003. (X. 27.) AB határozat, ABH 2003, 525, 541.].

- [116] 4. A fentiekben kifejtettek alapján, úgy gondolom, hogy a hatályos szabályozás keretében nem állnak rendelkezésre azok a garanciák, amelyek révén a kormányzati ellenőrzési szerv által eljárás alá vont személy vagy szervezet, amely az Ütv. 8. §-a szerinti ügyvédi titok megőrzésére köteles, az ellenőrzési eljárás során az Áht. 65. §-a alapján megállapított adatszolgáltatási és együttműködési kötelezettsége megszegését a bíróság előtt érdemben vitathatja.
- [117] Álláspontom szerint ezért az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 46. § (1) bekezdésében foglaltak alkalmazásával – hivatalból eljárva – jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását kellett volna megállapítania, és fel kellett volna hívnia a jogalkotót feladatának teljesítésére.

Budapest, 2017. november 14.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter alkotmánybíró különvéleménye

- [118] A határozattal kapcsolatos álláspontom kialakításánál fokozottan és hangsúlyosan vettem figyelembe az ügyvéd és az ügyfele közti kapcsolat – az orvos-beteg kapcsolathoz hasonlatos – feltétlen bizalmi jellegét és azt, hogy a mindenkori jogszabályoknak ezt a megkerülhetetlen és felülírhatatlan tényt kell támogatnia, biztosítania és garanciákkal alátámasztania. Ennek a célnak az érdekében alakította ki és tartalmazza a magyar jogrendszer is az ügyvédi titok jogintézményét, amelyet kodifikált formában az Ütv. 8. § (1) bekezdése tartalmaz. E szerint „minden olyan adatot, tényt illetően, amelyről a hivatásának gyakorlása során szerzett tudomást”, az ügyvédet titoktartási kötelezettség terheli. Maga a definíciót adó szabály nem tartalmaz semmilyen korlátot a titok körének meghatározásánál, ugyanakkor pl. éppen az Ütv. 27/D. § (4) bekezdése jelzi, hogy a fogalom nem parttalan, azaz törvény tehet kivételt az ügyvédet terhelő titoktartási kötelezettség alól, ez esetben a személyazonosság ellenőrzésével kapcsolatos bejelentési kötelezettség teljesítésének előírásával, a jogügyletek biztonsága érdekében. A lényeg, hogy csak nyomós közérdekből, csak törvény tehet kivételt az ügyvédi titok általánosan védett fogalma alól.
- [119] Osztom ugyanakkor azt az álláspontot is, hogy a Kehi által végzett ellenőrzések hatékonyságához is nyomós államérdek fűződik. Ezt az érdeket fejezi ki – egyebek mellett – az Áht. indítványozó által is támadott szabálya, miszerint „[a] kormányzati ellenőrzési szerv feladatai ellátásával összefüggésben jogosult a minősített adat, az üzleti titok és az ellenőrzött szervezet, valamint az ellenőrzés kapcsán adatszolgáltatásra kötelezett szervezet által kezelt egyéb titokfajták megismerésére.” Ez a szabály határozott véleményem szerint nem zárja ki, – sőt kifejezetten lehetővé teszi – az ügyvédi titok megismerését is azokban az esetekben, eljárásokban, amelyek a fenti Áht. rendelkezés alapján folynak.
- [120] Maga a határozat is rámutat, hogy az ügyvédi titok védelme nem gátja, hanem éppen elősegítője az igazságszolgáltatás hatékony működésének, hiszen az ügyvéd csak akkor képes ellátni képviseleti feladatát, ha a jogszabályok biztosítják, hogy ügyfele bizalommal fordul hozzá és teljes őszinteséggel tárja fel az ügy képviselétéhez szükséges adatokat, tényeket, információkat.
- [121] Véleményem szerint az Áht. 63. § (2) bekezdésének jelenlegi megfogalmazása – és nem lehetséges értelmezése! – egyértelműen lehetővé teszi – különösen az „egyéb titokfajták” kategória beemelésével a normaszövegbe – az ügyvédi titok megsértését. Ezért az Alkotmánybíróságnak az Áht. 63. § (2) bekezdését meg kellene semmisítenie, akár úgy, hogy lehetőséget ad a jogalkotónak az alkotmányossági kollízió jogalkotás útján történő kiküszöbölésére (*pro futuro* megsemmisítés).

Budapest, 2017. november 14.

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2031/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3307/2017. (XI. 24.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.303/2015/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság [CIB Bank Zrt., 1027 Budapest, Medve utca 4–14.] (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője [dr. Szikla Gergely ügyvéd, a benyújtáskor Dávid, Stanka, Szikla Ügyvédi Iroda, névváltozást követően Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda, 1013 Budapest, Pauler utca 11., VI. emelet] útján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv. VII.30.303/2015/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítványozó ellen – több előzménypert követően – szerződés jogellenes felmondásával okozott kár megtérítése iránt indítottak pert. A keresetet elutasító első-, és az azt helybenhagyó másodfokú ítéletet a felülvizsgálati bíróságként eljáró Kúria hatályon kívül helyezte, megállapította a felmondás jogellenességét és az elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszéket új eljárásra utasította. A megismételt eljárásban hozott elsőfokú rész-közbenső ítéletet a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla – közbenső ítéletként – helybenhagyta. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a jogerős közbenső ítélettel szemben, amit a Kúria hivatalból elutasított. Az alkotmányjogi panaszt az indítványozó kifejezetten és kizárólag a Kúria ezen végzésével szemben nyújtotta be.
- [3] A Kúria döntését a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban Pp.) 273. § (1) bekezdésére alapozta arra tekintettel, hogy a felülvizsgálati kérelem – értékelése szerint – nem felel meg a Pp. 272. § (2) bekezdésében foglalt követelményeknek. Hivatkozott arra, hogy az indítványozó megsértett jogszabályhelyet egyáltalán nem jelölt meg a kérelmében, ez pedig olyan lényeges tartalmi hiányosság, amely utóbb – a Pp. 273. § (5) bekezdése alapján – már nem pótolható. Megállapította továbbá, hogy a Pp. 272. § (3) bekezdése az ügyben nem alkalmazható; döntésének indokaként hivatkozott a BH.2013.281. számú eseti döntésre is. A Kúria – figyelemmel a BH1995.99. és BH2009.122. számú eseti döntésekre – utalt továbbá arra is, hogy a felülvizsgálati kérelemben nem elegendő a korábbi beadványokra utalni, hanem a jogszabálysértés indokait magában a felülvizsgálati kérelemben kell megjelölni.
- [4] Az indítványozó a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasító döntéshez kapcsolódóan a Pp. 227. § (2) bekezdése alapján kifogást nyújtott be a Kúriára, amit az érdemi vizsgálat nélkül elutasított.
- [5] 3. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát, arra hivatkozva, hogy a Kúria végzése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében biztosított jogait sérti. Nézete szerint az alkotmányosság vizsgálata körében annak a kérdésnek van relevanciája, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadása körében hol

húzódnak a Kúria formai vizsgálatának alkotmányos korlátai. A Pp. 272. § (2) bekezdésének elemzése kapcsán az indítványozó utalt arra: annak célja, hogy a jogerős döntés felülvizsgálatát ne lehessen csak általánosságban megalapozatlanságra hivatkozással kérni, hanem a kérelem kellően konkrét legyen annak megállapításához, hogy a felülvizsgálni kért ítéletet milyen okból tartják jogszabálysértőnek. Ennek alátámasztására hivatkozott a Kúria EBH2006.1527 elvi határozatára valamint az Alaptörvény 28. cikkére. Mindezekből azt a következtetést vont le az indítványozó, hogy „a Kúria jelen alkotmányjogi panasszal kifogásolt végzése akkor nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jog elvét (beleértve a bírósághoz való fordulás és a jogorvoslat jogát), ha az elutasított felülvizsgálati kérelemből ténylegesen és valóban nem volt megállapítható, hogy a kérelmező milyen okból tartja jogszabálysértőnek a felülvizsgálni kért határozatot.” Ezt követően az indítványozó részletesen elemezte felülvizsgálati kérelmét, kifejtve, hogy nézete szerint az általa benyújtott felülvizsgálati kérelem megfelelt a fenti feltételeknek. Hivatkozott továbbá arra, hogy az – általa állított – „iratellenesen megállapított tényállásnak mint hatályon kívül helyezési oknak egyébként sincs egyértelmű leképeződése a Pp. eljárási szabályai között”. A felülvizsgálati kérelem egyes elemeihez kapcsolódóan állította, hogy egyrészt szó szerint idézett jogszabályi tartalmat, másrészt kifejezetten megjelölte a Ptk. 340. § (1) bekezdését. Az indítványozó szerint a Pp. 272. § (2) bekezdésében szereplő „jogszabályhely” kifejezésnek több értelmezése is lehet; az egyrészt megfeleltethető a tételes jogszabályi rendelkezéssel, annak egy bizonyos szakaszára utalással, de a jogszabályi rendelkezés szövegszerű idézésével is megjelölhető. Az indítványozó szerint nem felel meg az Alaptörvény 28. cikkben megfogalmazott, a bírói jogalkalmazástól megkövetelt józan észnek, illetve erkölcsös és gazdaságos célnak megfelelő értelmezésnek, ha egy „négy milliárd forint pertárgy értékű ügyben a Kúria felülvizsgálati kérelmet a Pp. 272. § (2) bekezdésére hivatkozással érdemi vizsgálat nélkül elutasítja, miközben a felülvizsgálati kérelemből kétséget kizáróan és egyértelműen megállapítható, hogy milyen okból tartja a kérelmező Kúria utasításai szerint kötött jogkérdésben hozott ítéletet” jogsértőnek.

- [6] Az indítványozó utóbb előterjesztett indítvány-kiegészítésében az alapügy és a folyamatban lévő per egyes elemeinek részletesebb bemutatását követően hivatkozott arra, hogy „Mind a piacgazdaság, mind a jogbiztonság szempontjából alapvető érdek, hogy ne születhessen egy közel 20 milliárd forintos kártérítési ügyben felelősséget megállapító ítélet egy olyan bankkal szemben, aki egyébként teljes mértékben megfelelt a piacsabályozást ellátó MNB Magatartási Kódexében megfogalmazott elvárásoknak, azzal, hogy ez az ügy túlmutat önmagán”. Az indítványozó ezt kívánta megakadályozni a felülvizsgálati kérelem benyújtásával, amit „a Kúria egy mondvacsínált, valós tartalommal nem bíró indokkal utasított el érdemi vizsgálat nélkül”. Ezzel a Kúria megfosztotta annak lehetőségétől, hogy egy „hibás jogalkalmazói gyakorlatot, *quasi* jogalkotást tartalmazó ítéletet perorvoslattal érdemben” felülvizsgáltathasson.

II.

- [7] Az Alaptörvény indítványban hivatkozott, az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatába bevont rendelkezése a következő.

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

III.

- [8] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.

- [9] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az indítványozó kifejezetten csak a Kúria felülvizsgálatot hivatalból visszautasító döntésének az alkotmányossági vizsgálatát kérte, az indítvány nem terjedt ki a jogerős ítélet táblai közbenső ítélet vitatására. Az Alkotmánybíróság tehát abban az összefüggésben vizsgálta a Kúria végzését, amit

az indítványozó a Kúriának a felülvizsgálati kérelem befogadhatósága formai vizsgálata alkotmányos korlátai-ként fogalmazott meg.

- [10] 2. Az indítványozó az Alaptörvény XVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének a sérelmére hivatkozott. Ez utóbbi indítványi elemmel kapcsolatban az Alkotmánybíróság utal arra a gyakorlatára, hogy a jogorvoslathoz való jog – a döntés tartalmától függetlenül – nem követeli meg a rendkívüli perorvoslati eljárásban hozott ítélet felülvizsgálhatóságát. A 3118/2016. (VI. 21.) AB végzésben elbírált alkotmányjogi panasz esetében az Alkotmánybíróság a döntésében az alábbiakat állapította meg: „az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog az Alkotmánybíróság értelmezésében és következetes gyakorlata szerint a rendes, azaz a még nem jogerős határozatokkal szemben igénybe vehető jogorvoslatokra vonatkozik, a jogorvoslathoz való jog alkotmányos tartalma ezért a felülvizsgálattal mint rendkívüli perorvoslattal nem hozható összefüggésbe {például 3120/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [22], 3194/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [19], 3273/2014. (XI. 4.) AB végzés, Indokolás [11]}, ez pedig a panasz érdemi elbírálásának szintén gátja” {3118/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság ezt az álláspontját több döntésében is megerősítette, pl. a 3005/2017. (II. 2.) AB végzésben kifejtette: „[a]z Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében meghatározott jogorvoslathoz való jog csak azt a követelményt támasztja, hogy az elsőfokon meghozott érdemi bírói döntésekkel szemben magasabb fórumhoz lehessen fordulni, illetve a hatósági döntésekkel szemben biztosított legyen a bírói út {összefoglalóan: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján a felülvizsgálat – mint rendkívüli perorvoslat – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt rendelkezéssel nem hozható összefüggésbe {3120/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [21]–[23]}. [...] A jogorvoslathoz való jog tehát nem követeli meg a rendkívüli perorvoslati rendszer létét, így egy rendkívüli perorvoslati eljárásban hozott ítélet felülvizsgálhatóságának lehetőségét sem” (Indokolás [24]–[26]).
- [11] Az Alkotmánybíróság fent ismertetett gyakorlatára tekintettel az indítványnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmére alapított részét az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatta.
- [12] 3. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadásának további feltételét határozza meg, melynek értelmében a testület „az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.” Az Alkotmánybíróság e feltételeket alternatív törvényi feltételnek tekinti, azaz bármelyik igazolt fennállta esetén az alkotmányjogi panaszt be kell fogadni.
- [13] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét állító része felvethet alaptörvény-ellenességet, mivel esetlegesen sérülhetett az indítványozó bírósághoz forduláshoz való joga. Az azonban, hogy ez ténylegesen bekövetkezett-e, csak érdemi vizsgálat során dönthető el, ezért az Alkotmánybíróság az indítványt befogadta.

IV.

- [14] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt ismételten rámutat arra, hogy a testület a bírói döntéseket kizárólag alkotmányossági szempontból vizsgálhatja felül, törvényességi, jogalkalmazási kérdések megítélésére nincsen lehetősége. Gyakorlata következetes: „az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; [...]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; [...]}. {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]} „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már

nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tartalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {először lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.

- [15] Mindezekből következően az állapítható meg, hogy az Alkotmánybíróság jelen esetben is csak a Kúria jogértelmezését, és csak abból a szempontból vizsgálhatta, hogy az alkotmányos értelmezési tartomány keretein belül maradt-e. A testület tehát azt nem vizsgálhatta, hogy az indítványozó által benyújtott felülvizsgálati kérelem megfelelt-e a Pp. 272. § (2) bekezdésének, mindössze azt vizsgálhatta, hogy a Kúriának a Pp. 272. § (2) és (3) bekezdésével, valamint 273. § (1) és (5) bekezdésével kapcsolatos együttes értelmezése, melynek következtében az indítványozó felülvizsgálati kérelme formai okból, hivatalból elutasításra került, megfelel-e az alkotmányos követelményeknek. Tekintettel arra, hogy az indítványozó kifejezetten csak a Kúria végzésének az alkotmányossági vizsgálatát kérte, és nem állította, hogy a Pp. 272. § (2) bekezdése is (amely alapján a jogszabályhelyet meg kell jelölni a felülvizsgálati kérelemben) alaptörvény-ellenes lenne, és az Alkotmánybíróság sem látott jelen ügyben indokot arra, hogy az Abtv. 28. cikk (1) bekezdése szerint áttérjen a jogszabály vizsgálatára, az Alkotmánybíróság csak a Kúria jogértelmezésének alkotmányosságát vizsgálta meg.
- [16] Az indítványozó érdemben azt kifogásolta, hogy a Pp. 272. § (2) bekezdésében szereplő, „jogszabályhely megjelölése” kifejezést a Kúria formálisan, szűken értelmezte, mivel az indítványozó tartalmilag idézte azokat a jogszabályi rendelkezéseket, amelyekre a felülvizsgálati kérelmét alapította. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Pp. 272. § (2) bekezdése kógens alakú, formai szabályt állít fel a jogi képviselővel eljáró, felülvizsgálati kérelmet benyújtó peres fél számára; egyértelműen fogalmaz akkor, amikor konkrét jogszabályhely megjelölését várja el tőle. Ezt az értelmezést erősíti a Pp. 272. § (3) bekezdése, amely a nyilvánvaló elírások esetére ezt a formai szigorot enyhíti; és oldja a Pp. 273. § (1) bekezdésében megfogalmazott kógens elutasítási indokot. Ha tehát a Kúria álláspontja szerint a peres fél az indítványban nem jelölte meg a jogszabályhelyet, amelyre a felülvizsgálati kérelmét alapítja, a Pp. 273. § (1) bekezdése alapján a kérelmet hivatalból el kell utasítania. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben tehát azt állapította meg, hogy a Kúria jogértelmezése, amely nem tágította ki a Pp. 272. § (2) bekezdésében foglalt feltétel értelmezését, a jogszabály alkotmányos értelmezési tartományán belül maradt, így nem sérült az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott, bírósághoz forduláshoz való joga.
- [17] A fentiekben kifejtetteket figyelembe véve az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, 63. §-a, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései, 31. § (6) bekezdése alapján eljárva – az indítványt elutasította.

Budapest, 2017. november 14.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3377/2015.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3308/2017. (XI. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 32.Szef.41/2016/3. számú végzése és a Pesti Központi Kerületi Bíróság 21.Sze.3807/2016/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (Löwenberger Tímea) a képviselőjében eljáró dr. Makó Klaudia ügyvéd útján alkotmányjogi panasz indítványt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Fővárosi Törvényszék 32.Szef.41/2016/3. számú végzése és a Pesti Központi Kerületi Bíróság 21.Sze.3807/2016/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege szerint a Pesti Központi Kerületi Bíróság 21.Sze.3807/2016/8. számú végzésével megállapította, hogy az indítványozó a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 172. §-ában meghatározott, három rendbeli tiltott prostitúció szabálysértését követte el, és emiatt az indítványozót pénzbírsággal sújtotta.
- [3] A szervezett bűnözés, valamint az azzal összefüggő egyes jelenségek elleni fellépés szabályairól és az ehhez kapcsolódó törvénymódosításokról szóló 1999. évi LXXV. törvény (a továbbiakban: Szb.) 7. § (1) bekezdésében szabályozza a védett övezet meghatározását, mely szerint védett övezet többek között a temetők területe, illetve a közterületen azoktól számított 300 méter távolságon belüli terület. Ezen törvény 4. § h) pontja alapján a védett övezetben a prostituált a szexuális szolgáltatásra nem ajánlkozhat fel, szexuális szolgáltatást nem nyújthat.
- [4] Az indítványozó az eljárás során a cselekmény elkövetését elismerte, a szabálysértési felelősségét azonban vitatta, mivel álláspontja szerint az elkövetési helyszín évtizedek óta nem temetkezési hely. A Pesti Központi Kerületi Bíróság, illetve később a fellebbezés nyomán eljáró Fővárosi Törvényszék – mely 32.Szef.41/2016/3. számú végzésében az elsőfokú végzést hatályában fenntartotta – azt állapította meg azonban, hogy a helyszín temetőnek minősül.
- [5] 2. Az indítványozó elsősorban a tisztességes eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét állította, hivatkozott azonban emellett a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jogának (Alaptörvény XII. cikk) sérelmére is.
- [6] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott bírói döntések azért sértik a tisztességes eljáráshoz való jogát, mert az eljáró bíróságok úgy foglaltak állást, hogy a terület védett övezet, ezáltal az indítványozó a védett területen belül megvalósította a tiltott prostitúció szabálysértését. Az indítványozó álláspontja szerint a bíróságok helytelen jogi következtetést vontak le az 1999. évi XLIII. törvény 3. §-ának értelmezése, továbbá az ezen törvény felhatalmazása alapján született kormányrendelet szabályai alapján a terület temetőkénti minősítését illetően. Az indítványozó véleménye szerint nem várható el az adott tevékenységgel érintett személyektől, hogy a temetkezési célokra régóta nem használt, elhagyatott területről meg tudják állapítani, hogy – a szabályszerű kiürítés hiánya miatt – a vonatkozó jogszabályok értelmében a terület temetőnek minősül, ezáltal védett övezetbe tartozik. Az indítványozó kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok – erre irányuló indítványuk – ellenére sem folytattak le helyszíni szemlét, ténybizonyítást, továbbá azt is kifogásolta, hogy egy korábbi, hasonló ténybeli alapokon álló ügyben a bíróságok eltérő döntést hoztak.
- [7] Az indítványozó álláspontja szerint a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való joga (Alaptörvény XII. cikk) is sérült, mivel az önkormányzat elmulasztotta kijelölni a kerületben a türelmi zónákat, így elindult ellene a szabálysértési eljárás.

- [8] Az indítványozó utalt továbbá az Alaptörvény XXIV. cikkének, a tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő jogának sérelmére is, valamint hivatkozott az Alaptörvény XV. cikke (az egyenlő bánásmód követelménye, a diszkrimináció tilalma) megsértésére is. Az utóbbi alaptörvényi rendelkezések vonatkozásában nem terjesztett elő indokolást.
- [9] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [10] 3.1. Az alkotmányjogi panaszt a panaszos az Abtv. 30. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően, határidőben nyújtotta be. Az alkotmányjogi panasz elbírálására az Alkotmánybíróság hatáskörrel rendelkezik, az indítványozó a bírósági eljárásban résztvevőként érintettnek tekinthető, továbbá jogorvoslati lehetőségeit az Abtv. 27. §-ában írtaknak megfelelően az ügyben kimerítette.
- [11] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította ugyanakkor, hogy a kérelem csak részben tesz eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt feltételeknek: az indítványozó nem fejtette ki, hogy véleménye szerint az Alaptörvény XV. cikkében meghatározott jogának vélt sérelme miben áll, az Alaptörvény XXIV. cikkének sérelme kapcsán pedig pusztán a hatóságok (rendőrhatalóság, továbbá a kerület polgármesterének) részrehajló hozzáállását említette. A panasz tehát a XV. és XXIV. cikk vonatkozásában, nem tartalmazta a kérelem részletes indokolását [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [12] 3.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {lásd pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [13] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] A bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe. [...] Önmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panaszra. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [14] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő jog sérelmét felvető indítványi elem kapcsán emlékeztet arra, hogy „a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog lényegét az alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülésében értelmezi, a bíróságok eljárásának ezen túlmenő elemei, így különösen az adott jogvitáknak – a jogszabályok alkalmazásával és a bíróság mérlegelési jogának gyakorlásával történő – mikénti eldöntését nem tekinti alkotmányossági kérdésnek. A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}.
- [15] A bíróság által tett megállapítások felülvizsgálatára csak a tényállás felülvizsgálata útján kerülhetne sor, amire az Alkotmánybíróságnak nincs lehetősége, ugyanis „az Alkotmánybíróság nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban megszerzett bizonyítékokat és előadott érveket” {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [16] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság nem bocsátkozhat annak vizsgálatába, hogy a bíróság megállapításai a terület temetőként történő minősítése kapcsán megalapozottak voltak-e, e kérdés ugyanis nem alkotmányossági szempontú mérlegelést jelentene. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasz a tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben elsősorban arra irányult, hogy az eljáró bíróság jogértelmezését és ténybizonyítását sérelmezve elérje, hogy a számára kedvezőtlen döntést változtassa meg az Alkotmánybíróság.
- [17] Az indítványban felvázolt kérdések megítélése azonban jogalkalmazási és nem alkotmányossági kérdés {3242/2016. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [23]}. Az anyagi jogi szabályok helyes vagy helytelen értelmezése

nem hozható kapcsolatba az eljárás tisztességes vagy adott esetben méltánytalan jellegével {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [120]}.

- [18] 3.4. Az indítványozó álláspontja szerint a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való joga azért sérült, mert az önkormányzat elmulasztotta kijelölni a kerületben a türelmi zónákat.
- [19] Az Alkotmánybíróság korábban már vizsgálta a türelmi zónák kijelölése kapcsán az önkormányzati rendelet alkotás elmulasztásának kérdését. A 261/E/2000. AB határozatában az önkormányzati rendelet megalkotásának elmulasztása miatt az Alkotmány 70/B. §-ába ütköző alkotmányellenesség megállapítása iránt benyújtott indítványt elutasította. A határozatában megállapította, hogy az Szbt. 62. § (4) bekezdésében foglalt, a türelmi zónák kijelölésének részletes szabályairól szóló önkormányzati rendelet megalkotásának elmulasztása jogalkotói mulasztás, azonban ez alkotmányellenességet nem idézett elő.
- [20] A prostitúció (szexuális szolgáltatás) vállalkozási formában végezhető foglalkozás, amely – a hatályos jogszabályokban meglévő korlátozásokkal – szabadon választható. Az Alkotmánybíróság határozatában rámutatott: „Az Alkotmánybíróság a munkához való joggal többek között a 21/1994. (IV. 16.) AB határozatában foglalkozott: Eszerint „[a] munkához (foglalkozáshoz, vállalkozáshoz) való alapjog a szabadságjogokhoz hasonló védelemben részesül az állami beavatkozások és korlátozások ellen. E korlátozások alkotmányossága azonban más-más mérce alapján minősítendő aszerint, hogy a foglalkozás gyakorlását vagy annak szabad megválasztását korlátozza-e az állam [...]. A munkához (foglalkozáshoz, vállalkozáshoz) való jogot az veszélyezteti a legsúlyosabban, ha az ember az illető tevékenységtől el van zárva, azt nem választhatja.” (ABH 1994, 117, 121.) A prostitúció (szexuális szolgáltatás) a hatályos jogi szabályozás alapján legálisan, vállalkozási formában végezhető (SZJ 93.05.10.4. Szexuális szolgáltatás).
- [21] Az Alkotmánybíróság a 327/B/1992. AB határozatában rámutatott: „[a] 70/B. § (1) bekezdésébe foglalt alapjog, mely lényegéből fakadóan csak természetes személyeket illet meg, bármely munka, hivatás, foglalkozás megválasztásának és gyakorlásának szabadsága beletartozik. [...] A munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való alapjog azonban nem garantál alanyi jogot meghatározott foglalkozás folytatásához, tevékenység végzéséhez.” (ABH 1995, 604, 609.) Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a foglalkozás (vállalkozás) részét képező ajánlattételi hely kijelölése [Szbt. 62. § (4) bekezdése] és a prostitúció gyakorlása között nincs tartalmi összefüggés” (261/E/2000. AB határozat, 2001, 1124, 1125.).
- [22] Az Alkotmánybíróság a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való joggal kapcsolatos gyakorlatát az Alaptörvény hatálybalépését követően több esetben megerősítette {pl. 3380/2012. (XII. 30.) AB határozat (ABH 2012, 783, 789.), 3134/2013. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [42]}.
- [23] A testület nem látott indokot arra, hogy attól a felek ügyében eltérjen: a prostitúció gyakorlásával mint foglalkozással összefüggő ajánlattételi hely kijelölése, illetve az ajánlattételi helyre vonatkozó szabályozás, a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog között nincs olyan alkotmányossági összefüggés, mely a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog sérelmét eredményezné.
- [24] Az indítvány tehát, ebben a tekintetben nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [25] Mivel a fentiek szerint az alkotmányjogi panasz – részben a határozott kérelem követelményeinek való meg nem felelés, részben pedig az Abtv. 29. §-ában írt befogadási feltétel teljesülése hiányában – nem felel meg a befogadhatóság törvényben előírt feltételeinek, azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2017. november 14.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1447/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3309/2017. (XI. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 27.Szef.45/2016/2. számú végzése és a Pesti Központi Kerületi Bíróság 12.Sze.3004/2016/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (Lakatos Zsoltné), a képviselőjében eljáró dr. Makó Klaudia ügyvéd útján alkotmányjogi panasz indítványt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Fővárosi Törvényszék 27.Szef.45/2016/2. számú végzése és a Pesti Központi Kerületi Bíróság 12.Sze.3004/2016/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege szerint a Pesti Központi Kerületi Bíróság 12.Sze.3004/2016/3. számú végzésével megállapította, hogy az indítványozó a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 172. §-ában meghatározott, három rendbeli tiltott prostitúció szabálysértését követte el, és emiatt az indítványozót pénzbírsággal sújtotta.
- [3] A szervezett bűnözés, valamint az azzal összefüggő egyes jelenségek elleni fellépés szabályairól és az ehhez kapcsolódó törvénymódosításokról szóló 1999. évi LXXV. törvény (a továbbiakban: Szbt.) 7. § (1) bekezdésében szabályozza a védett övezet meghatározását, mely szerint védett övezet többek között a temetők területe, illetve a közterületen azoktól számított 300 méter távolságon belüli terület. Ezen törvény 4. § h) pontja alapján a védett övezetben a prostituált a szexuális szolgáltatásra nem ajánlkozhat fel, szexuális szolgáltatást nem nyújthat.
- [4] Az indítványozó az eljárás során a cselekmény elkövetését elismerte, a szabálysértési felelősségét azonban vitatta, mivel álláspontja szerint az elkövetési helyszín évtizedek óta nem temetkezési hely. A Pesti Központi Kerületi Bíróság, illetve később a fellebbezés nyomán eljáró Fővárosi Törvényszék – mely az elsőfokú végzést hatályában fenntartotta – azt állapította meg azonban, hogy a helyszín temetőnek minősül.
- [5] 2. Az indítványozó elsősorban a tisztességes eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét állította, hivatkozott azonban emellett a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jogának (Alaptörvény XII. cikk) sérelmére is.
- [6] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott bírói döntések azért sértik a tisztességes eljáráshoz való jogát, mert az eljáró bíróságok úgy foglaltak állást, hogy a terület védett övezet, ezáltal az indítványozó a védett területen belül megvalósította a tiltott prostitúció szabálysértését. Az indítványozó álláspontja szerint, a bíróságok helytelen jogi következtetést vontak le az 1999. évi XLIII. törvény 3. §-ának értelmezése, továbbá az ezen törvény felhatalmazása alapján született kormányrendelet szabályai alapján a terület temetőkénti minősítését illetően. Az indítványozó véleménye szerint nem várható el az adott tevékenységgel érintett személyektől, hogy a temetkezési célokra régóta nem használt, elhagyott területről meg tudják állapítani, hogy – a szabályszerű kiürítés hiánya miatt – a vonatkozó jogszabályok értelmében a terület temetőnek minősül, ezáltal védett övezetbe tartozik. Az indítványozó kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok – erre irányuló indítványuk – ellenére sem folytattak le helyszíni szemlét, ténybizonyítást, továbbá azt is kifogásolta, hogy egy korábbi, hasonló ténybeli alapokon álló ügyben a bíróságok eltérő döntést hoztak.
- [7] Az indítványozó álláspontja szerint a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való joga (Alaptörvény XII. cikk) is sérült, mivel az önkormányzat elmulasztotta kijelölni a kerületben a türelmi zónákat, így indulhatott ellene a szabálysértési eljárás.

- [8] Az indítványozó utalt továbbá az Alaptörvény XXIV. cikkének, a tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő jogának sérelmére is, valamint hivatkozott az Alaptörvény XV. cikke (az egyenlő bánásmód követelménye, a diszkrimináció tilalma) megsértésére is. Az utóbbi alaptörvényi rendelkezések vonatkozásában nem terjesztett elő indokolást.
- [9] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [10] 3.1. Az alkotmányjogi panaszt a panaszos az Abtv. 30. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően, határidőben nyújtotta be. Az alkotmányjogi panasz elbírálására az Alkotmánybíróság hatáskörrel rendelkezik, az indítványozó a bírósági eljárásban résztvevőként érintettnek tekinthető, továbbá jogorvoslati lehetőségeit az Abtv. 27. §-ában írtaknak megfelelően az ügyben kimerítette.
- [11] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította ugyanakkor, hogy a kérelem csak részben tesz eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt feltételeknek: az indítványozó nem fejtette ki, hogy véleménye szerint az Alaptörvény XV. cikkében meghatározott jogának vélt sérelme miben áll, az Alaptörvény XXIV. cikkének sérelme kapcsán pedig pusztán a hatóságok (rendőrhatalóság, továbbá a kerület polgármesterének) részrehajló hozzáállását említette. A panasz tehát a XV. és a XXIV. cikk vonatkozásában nem tartalmazta a kérelem részletes indokolását [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztán felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányosság vizsgálata lefolytatására” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [12] 3.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {lásd pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [13] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] A bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe. [...] Önmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panaszra. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [14] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő jog sérelmét felvető indítványi elem kapcsán emlékeztet arra, hogy „a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog lényegét az alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülésében értelmezi, a bíróságok eljárásának ezen túlmenő elemei, így különösen az adott jogvitáknak – a jogszabályok alkalmazásával és a bíróság mérlegelési jogának gyakorlásával történő – mikénti eldöntését nem tekinti alkotmányossági kérdésnek. A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}.
- [15] A bíróság által tett megállapítások felülvizsgálatára csak a tényállás felülvizsgálata útján kerülhetne sor, amire az Alkotmánybíróságnak nincs lehetősége, ugyanis „az Alkotmánybíróság nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket” {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [16] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság nem bocsátkozhat annak vizsgálatába, hogy a bíróság megállapításai a terület temetőként történő minősítése kapcsán megalapozottak voltak-e, e kérdés ugyanis nem alkotmányossági szempontú mérlegelést jelentene. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasz a tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben elsősorban arra irányult, hogy az eljáró bíróság jogértelmezését és ténybizonyítását sérelmezve elérje, hogy a számára kedvezőtlen döntést változtassa meg az Alkotmánybíróság. Az indítványban felvázolt kérdések megítélése azonban jogalkalmazási és nem alkotmányossági kérdés {3242/2016. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [23]}. Az anyagi jogi szabályok helyes vagy helytelen

értelmezése nem hozható kapcsolatba az eljárás tisztességes vagy adott esetben méltánytalan jellegével [30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [120]].

- [17] 3.4. Az indítványozó álláspontja szerint a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való joga azért sérült, mert az önkormányzat elmulasztotta kijelölni a kerületben a türelmi zónákat.
- [18] Az Alkotmánybíróság korábban már vizsgálta a türelmi zónák kijelölése kapcsán az önkormányzati rendelet alkotás elmulasztásának kérdését. A 261/E/2000. AB határozatában az önkormányzati rendelet megalkotásának elmulasztása miatt az Alkotmány 70/B. §-ába ütköző alkotmányellenesség megállapítása iránt benyújtott indítványt elutasította. A határozatában megállapította, hogy az Szbt. 62. § (4) bekezdésében foglalt, a türelmi zónák kijelölésének részletes szabályairól szóló önkormányzati rendelet megalkotásának elmulasztása jogalkotói mulasztás, azonban ez alkotmányellenességet nem idézett elő.
- [19] A prostitúció (szexuális szolgáltatás) vállalkozási formában végezhető foglalkozás, amely, – hatályos jogszabályokban meglévő korlátozásokkal – szabadon választható. Az Alkotmánybíróság határozatában rámutatott: „Az Alkotmánybíróság a munkához való joggal többek között a 21/1994. (IV. 16.) AB határozatában foglalkozott: Eszerint „[a] munkához (foglalkozáshoz, vállalkozáshoz) való alapjog a szabadságjogokhoz hasonló védelemben részesül az állami beavatkozások és korlátozások ellen. E korlátozások alkotmányossága azonban más-más mérce alapján minősítendő aszerint, hogy a foglalkozás gyakorlását vagy annak szabad megválasztását korlátozza-e az állam [...]. A munkához (foglalkozáshoz, vállalkozáshoz) való jogot az veszélyezteti a legsúlyosabban, ha az ember az illető tevékenységtől el van zárva, azt nem választhatja.” (ABH 1994, 117, 121.)
- [20] A prostitúció (szexuális szolgáltatás) a hatályos jogi szabályozás alapján legálisan, vállalkozási formában végezhető (SZJ 93.05.10.4. Szexuális szolgáltatás). Az Alkotmánybíróság a 327/B/1992. AB határozatában rámutatott: „[a] 70/B. § (1) bekezdésébe foglalt alapjog, mely lényegéből fakadóan csak természetes személyeket illet meg, bármely munka, hivatás, foglalkozás megválasztásának és gyakorlásának szabadsága beletartozik. [...] A munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való alapjog azonban nem garantál alanyi jogot meghatározott foglalkozás folytatásához, tevékenység végzéséhez.” (ABH 1995, 604, 609.) Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a foglalkozás (vállalkozás) részét képező ajánlattételi hely kijelölése [Szbt. 62. § (4) bekezdése] és a prostitúció gyakorlása között nincs tartalmi összefüggés” (261/E/2000. AB határozat, 2001, 1124, 1125.).
- [21] Az Alkotmánybíróság a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való joggal kapcsolatos gyakorlatát az Alaptörvény hatálybalépését követően több esetben megerősítette [pl. 3380/2012. (XII. 30.) AB határozat [ABH 2012, 783, 789.], 3134/2013. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [42]].
- [22] A testület nem látott indokot arra, hogy attól a felek ügyében eltérjen: a prostitúció gyakorlásával mint foglalkozással összefüggő ajánlattételi hely kijelölése, illetve az ajánlattételi helyre vonatkozó szabályozás, a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog között nincs olyan alkotmányossági összefüggés, mely a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog sérelmét eredményezné.
- [23] Az indítvány tehát, ebben a tekintetben nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [24] Mivel a fentiek szerint az alkotmányjogi panasz – részben a határozott kérelem követelményeinek való meg nem felelés, részben pedig az Abtv. 29. §-ában írt befogadási feltétel teljesülése hiányában – nem felel meg a befogadhatóság törvényben előírt feltételeinek, azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2017. november 14.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1448/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3310/2017. (XI. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.I.685/2016/9. sorszámú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó a Pesti Központi Kerületi Bíróság útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján azért nyújtott be alkotmányjogi panaszt, mert álláspontja szerint a Kúria Bfv.I.685/2016/9. sorszámú, felülvizsgálati eljárásban meghozott végzése, valamint e végzés alapjául szolgáló, a Fővárosi Törvényszék 26.Bf.8158/2014/20. sorszámú, illetve a Pesti Központi Kerületi Bíróság 10.B.39.120/2008/106. sorszámú ítéletei sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljárás követelményrendszeréből fakadó egyes alapvető jogokat és az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez fűződő jogot, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében megfogalmazott jogorvoslathoz fűződő jogot. Az indítványozó ilyen okok alapján kezdeményezi a hivatkozott kúriai döntés, valamint az annak alapjául szolgáló bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó ezen kívül kezdeményezi, hogy az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 429/C. §-a alapján hívja fel az elsőfokú bíróságot az alkotmányjogi panaszban támadott bírósági határozat végrehajtásának felfüggesztésére.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló büntetőügyben az indítványozó másodrendű terheltként szerepel. A büntetőeljárás során elsőfokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság 10.B.39.120/2008/106. sorszámú ítéletében megállapított, majd a Fővárosi Törvényszék 26.Bf.8158/2014/20. sorszámú ítéletében kisebb mértékben kiegészített és helyesbített, az eljárás során így irányadó ítéleti tényállás rövid lényege szerint a büntetőügy elsőrendű terheltje és az indítványozó egy vállalkozás vezető tisztségviselőiként 2005-től kezdődően egészségügyi kezelést kínáltak daganatos megbetegedésekben szenvedőknek. Az elsőrendű terhelt a hozzá forduló betegeket megvizsgálta, állapotukról diagnózist állított fel és ezek alapján gyógyító kezelést ajánlott nekik. Az indítványozó egyeztetette az egészségügyi kezelések időpontját és tájékoztatást nyújtott az elsőrendű terhelt feltalálói és egészségügyi munkájáról azt a látszatot keltve, hogy az elsőrendű terhelt sikeres gyógyító tevékenységet végez. Ezen túl az indítványozó vette át az egészségügyi kezelésekről járó pénzüsségeket. A vállalkozás egészségügyi szolgáltatás nyújtására jogosító engedéllyel nem rendelkezett és a terheltek a betegeket tévedésbe ejtve hamisan állították, hogy a kezelésekhöz használt készülékek alkalmasak a daganatos megbetegedések gyógyítására. A terheltek az orvosi tevékenység jogosulatlan gyakorlásával több tucat sértettet tévedésbe ejtve okoztak kárt. Az elsőfokon eljáró bíróság az indítványozót ilyen tényállás alapján bűnösnek mondta ki a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 373. § (1) bekezdésébe ütköző, többrendbeli, folytatólagosan elkövetett csalás büntetében, valamint a Btk. 187. § (1) bekezdésébe ütköző kuruzslás vétségében (erről lásd: Pesti Központi Kerületi Bíróság 10.B.39.120/2008/106. sorszámú ítéletének 3–9. oldalait, valamint a Fővárosi Törvényszék 26.Bf.8158/2014/20. sorszámú ítéletének 3. oldalát).
- [4] A kétirányú ügyészi és védelmi fellebbezések alapján másodfokon a Fővárosi Törvényszék járt el. Az indítványozó védelmi fellebbezésében többek között arra hivatkozott, hogy közte és a büntetőügy elsőrendű terheltje között érdekellentét áll fenn, így az elsőfokú bíróság eljárási hibát vétett, amikor az egyik tárgyalási napon a ketjük védelme érdekében ugyanaz a védő járt el. A törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét az indítványozó vonatkozásában a terhére rótt bűncselekmények jogi minősítését, a büntetés végrehajtását, a bűnügyi költséget, valamint a büntetőeljárás során előterjesztett polgári jogi igényt érintő részekben megváltoztatta, egyebekben

az ítéletet helybenhagyta. A másodfokú bíróság megalapozatlannak találta az indítványozó eljárás kifogását. Ítéleti indokolása szerint egyetlen tárgyalási napon látta el ugyanaz a védő mindkét vádlott védelmét, amely tárgyaláson az indítványozó nem volt jelen, míg az elsőrendű terhelt nem tett terhelő vallomást az indítványozóra. A törvényszék ezen kívül megállapította, hogy ténybeli alapokon nyugvó érdekellentét nem volt a két terhelt között, az elsőrendű terhelt nyilatkozatai az indítványozót mentő vallomások, míg az indítványozó nem terjesztett elő terhelő vallomást az elsőrendű terhelttel szemben (erről lásd: Fővárosi Törvényszék 26.Bf.8158/2014/20. sorszámú ítéletének 3–7. oldalait).

- [5] Az indítványozó az ügyben hozott jogerős bírósági ítéletet felülvizsgálati kérelemmel támadta. Felülvizsgálati kérelmében az indítványozó egyidejűleg több eljárás szabálysértést is sérelmezett. Így álláspontja szerint az ügyben benyújtott vád nem volt törvényes, a kuruzslás bűncselekménye elévült, és ezen kívül az eljáró bíróságok a bizonyítékokat nem megfelelően mérlegelték, ami a büntetőügyben megállapított tényállás megalapozatlanságához vezetett. Ehhez kapcsolódóan az indítványozó álláspontja szerint az alsóbb fokú bíróságok indokolási kötelezettségüknek nem tettek eleget és a másodfokú bíróság megsértette a felülmérlegelés tilalmát. Az indítványozó ezeken kívül ismételtén sérelmezte ugyanazon védő eljárását. A Kúria az alsóbb fokú bíróságok döntéseit hatályában fenntartva a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben pedig megalapozatlannak ítélte. Végzésének indokolása szerint a felülvizsgálati eljárás során a jogerős határozatban megállapított tényállás irányadó és annak megalapozatlanságára nem lehet hivatkozni, s így a bizonyítás terjedelme és a bizonyítékok értékelése nem támadható. A Kúria értékelése alapján a büntetőügyben benyújtott vádirat megfelel a törvényes vád követelményrendszerének, mert a formai követelményeken túl a vádirati tényállás pontosan tartalmazza a bűncselekmények leírását. Emellett a Kúria álláspontja szerint az ügyben alkalmazandó büntetőjogi szabályok alapján nem állapítható meg a kuruzslási cselekmény elévülése. A terheltek közötti érdekellentétre és ugyanazon védő eljárására hivatkozó indítványozói kifogás alapján a Kúria úgy foglalt állást, hogy egyetlen tárgyalási napon járt el ugyanaz a védő, amelyen csak az elsőrendű terhelt tett vallomást és a bizonyítékok alapján érdekellentét nem állapítható meg. Ugyanakkor az indítványozónak és védőjének mind a későbbi tárgyalási napokon, mind pedig a hat hónapnál hosszabb tárgyalási időköz miatt megismételt eljárás során lehetősége volt észrevételt tenni az elsőrendű terhelt érintett tárgyalási napon tett vallomására, ilyen észrevételt azonban nem tettek. A Kúria emellett megalapozatlannak ítélte az indokolási kötelezettség hiányát kifogásoló felülvizsgálati kérelmet is (erről lásd: Kúria Bfv.I.685/2016/9. sorszámú végzésének 4–7. oldalait).
- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Az indítványozó azért kezdeményezi az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz eljárást, mert álláspontja szerint a bírósági döntés az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított több alapvető jogot is sért. Az indítvány nevesíti az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez fűződő jogot és a sérelem okaként előadja, hogy a terheltek más-más szerepet játszottak a terhükre rótt cselekmények elkövetésében, így közöttük érdekellentét volt, de ennek dacára az egyik tárgyalási napon ugyanaz a védő járt el érdekükben. Ezen túl az indítványozói álláspont szerint a támadott bírói döntés sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz fűződő jogot és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogot, mert a kuruzslás bűncselekmény elévült, illetve a másodfokú bíróság bizonyítás felvétele nélkül állapította meg a kuruzslás büntettségének minősített esetét. Az indítványozó szintén az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljárás sérelme körében hivatkozik az indokolási kötelezettség megsértésére azért, mert álláspontja szerint az elsőfokú bíróság indokolása hiányos volt, és ezt nagyrészt a másodfokú bíróság pótolta, amellyel a bírósági eljárást ténylegesen egyfokúvá csökkentette. Ezen túl az indítványozói álláspont értelmében a Kúria határozata nem tartalmaz érdemi indokolást a kuruzslási cselekmény elévülése tekintetében, illetve sérti a tisztességes eljárás elvét, hogy a büntetőügyben eljáró bíróságok a terhelti vallomás cáfolataiból következtettek a vádlottak bűnösségére.
- [7] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenképp azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [8] 3. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeként határozza meg, hogy az indítvány bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi

jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a befogadhatóság e feltételei vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság minden esetben külön-külön vizsgálja {elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.

- [9] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság e törvényi feltételével összefüggésben elsőként arra emlékeztet, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; legutóbb megerősítette: 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja {erről lásd például: 8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [55]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; legutóbb megerősítette: 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésének sérelmére azért hivatkozik az alkotmányjogi panaszban, mert álláspontja szerint a terheltek közötti érdekellentét ellenére egy tárgyalási napon érdekükben ugyanazon védő járt el. Az indítványozó ugyanakkor e sérelemre a büntetőbírói eljárás során korábban, már a fellebbezésében, illetve a felülvizsgálati kérelmében is hivatkozott. E kifogást mind másodfokon, mind pedig a rendkívüli jogorvoslat során eljáró bírói fórumok részletesen vizsgálták és megállapították, hogy a terheltek között nem állt fenn érdekellentét, illetve az eljárás későbbi szakaszaiban, így a megismételt eljárás során is lehetőség volt az érintett tárgyalási napon elhangzott terhelti vallomásokra észrevételt tenni. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ezért az indítvány ezen része egyfelől a bíróságok által megállapított tényállás részbeni újraértékelését kívánja, amikor ismételten a terheltek közötti érdekellentétre hivatkozik. Másfelől pedig, figyelemmel az ügyben ítélező bíróságok részletesen kifejtett álláspontjára is, az Alkotmánybíróság megítélése szerint a felhívott alapjogi kifogás nem vet fel olyan alaptörvény-ellenességi kételyt, amely a támadott bírói döntést érdemben befolyásolhatta és emellett olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként sem értékelhető, amely érdemi alkotmánybírói eljárásra okot adhatna {elsőként lásd: 3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3], legutóbb megerősítette: 3151/2017. (VI. 14.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [11] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseiben elismert tisztességes eljárás követelményrendszerének, illetve a jogorvoslatához fűződő jog sérelmére elsősorban az eljáró bíróságok jogértelmezésével összefüggésben hivatkozik, amikor a kuruzslás bűncselekményének elévülése, illetve jogi minősítése körében kialakított bírói álláspont helytállóságát vonja kétségbe. Az indítványozó emellett az egyes bizonyítékoknak tulajdonított bizonyító erőt és a bizonyítékok mérlegelésének okszerűségét vonja kétségbe, amikor a bizonyítékokból a terhelt bűnösségére vont bírói következtetést kifogásolja. Az Alkotmánybíróság előbbieken felidézett következetes álláspontja értelmében az ítélező bíróság tényállás megállapítási, bizonyítékértékelési és jogértelmezési szabadságához tartozik, hogy a bizonyítékokat meggyőződése szerint mérlegelje, jogági minősítésüket illetően szabadon alakíthassa ki álláspontját, valamint ennek megfelelően saját maga dönthessen a tényállás megállapításáról. Az ügyben eljáró bíróság által elfogadott bizonyítékok mérlegelésének és jogértelmezésnek illetően felülvizsgálatától pedig az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik, amíg a jogértelmezés pontosan körülírt, Alaptörvényben védelmezett jogot nem sért {legutóbbról lásd: 3200/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszának ebben a részében ilyen pontosan körülírt alaptörvény-ellenességre nem hivatkozik, ehelyett a panasz a bírói döntések ismételt felülbírálatára irányul, amikor a büntetőjogi szabályok helytelen alkalmazását, illetve a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelését kifogásolja. Az indítványozó hivatkozik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert indokolási kötelezettség megsértésére is az elsőfokú bíróság döntésével, valamint a Kúria elévülés kérdésében elfogadott álláspontjával összefüggésben. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ez a kifogás azért nem vet fel alaptörvény-ellenességi kételyt, mert az elsőfokú bíróság részletesen számot adott döntésének okairól, amelyet a másodfokú bíróság is felülbírálatra alkalmasnak talált, míg a Kúria végzéséből egyértelműen kitűnik, hogy a bíróság mely indokok mentén jutott az elévüléssel kapcsolatban kialakított álláspontjára.
- [12] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panaszos nem ad elő olyan alaptörvény-ellenességet, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést. Az Alkotmány-

bíróság az alkotmányjogi panaszban felvetett e kérdéseket nem értékelte alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésekként sem.

- [13] 4. Az Alkotmánybíróság az indítvány befogadhatósági vizsgálatának eredményeként megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította. Mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasította, okafogyottá vált az indítványozó abbéli kezdeményezése, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel az elsőfokon eljáró bíróságot a támadott bírósági határozat végrehajtásának felfüggesztésére {elsőként lásd: 3097/2015. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [21]; majd későbből: 3243/2015. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [12]}.

Budapest, 2017. november 14.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/202/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3311/2017. (XI. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pesti Központi Kerületi Bíróság 1.Bpk.32.804/2016/2. számú végzése és a Fővárosi Törvényszék 31.Bpkf.12.891/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (dr. Csontos Endre) saját nevében eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján – az elsőfokú bíróság útján – alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Pesti Központi Kerületi Bíróság 1.Bpk.32.804/2016/2. számú végzése és a Fővárosi Törvényszék 31.Bpkf.12.891/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és az indítványban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
 - [3] 2.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó rágalmozás vétsége miatt tett feljelentést, mert álláspontja szerint az ellene garázdaság vétsége miatt folyamatban lévő büntetőügyben a tanú szándékosan hamis és valótlan tényeket állított, mellyel becsületét sértette.
 - [4] Az elsőfokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság végzésében az eljárást bűncselekmény hiányában megszüntette. A végzés indokolásában a bíróság kétséget kizáróan megállapította, hogy valamennyi vizsgált kijelentés a tanúvallomással érintett garázdaság vétsége miatti büntetőeljárással szoros összefüggésben állt. Az elsőfokú végzés szerint a kijelentések egyike sem volt sértegető, gyalázkodó jellegű, tehát öncélú, és kizárólag a gyanúsított által az elkövetéskor tanúsított magatartásra, valamint arra vonatkoztak, hogy ez a szemtanúknak milyen érzéseket keltett. A bíróság álláspontja alapján azzal, hogy a feljelentett tanúként elmondta az általa személyesen érzékelt dolgokat, állampolgári kötelességének tett eleget, tehát a becsületcsorbításra alkalmas tényállításai vonatkozásában a jogellenesség kizárt.
 - [5] A végzés ellen az indítványozó mint feljelentő fellebbezést terjesztett elő. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú bíróság indokai helytállóak, ezért a végzést helyben hagyta.
 - [6] 2.2. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében fenntartotta azt – a büntetőeljárás folyamán is képviselt – álláspontját, hogy a terhelt a korábbi tanúvallomásában tett állításai valótlanok voltak, tehát a jogellenesség hiányát alaptalanul állapította meg a bíróság. Az indítványozó sérelmezi, hogy az első- és másodfokú bíróság nem vette figyelembe erre vonatkozó bizonyítékait, így a tényállást anélkül állapították meg, hogy a feljelentett állításainak valóságtartalmát feltárták volna.
 - [7] A panaszos mindezek alapján az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jog és a VI. cikk (1) bekezdésében foglalt jó hírnév védelméhez való jog sérelmét jelölte meg alapjogi sérelemként.
- [8] 3. Az alkotmányjogi panasz az alábbiak miatt nem befogadható.
 - [9] 3.1. A befogadhatóság feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a határidőben előterjesztett alkotmányjogi panasz érintettől és a benyújtásra jogosulttól, azaz a büntetőeljárást kezdeményező feljelentőtől származik [Abtv. 51. § (1) bekezdés].
 - [10] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt követelményeknek eleget tesz. Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §). Megjelöli a konkrét

bírósági végzéseket és kifejezett kérelmet fogalmaz meg azok megsemmisítésére, valamint megjelöli az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [II. cikk, VI. cikk (1) bekezdés].

- [11] 3.2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának az Abtv. 29–31. §-aiban rögzített további feltételeit.
- [12] Az Abtv. 27. § a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti.
- [13] Az eljárás során az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette, panaszindítványa az első- és a másodfokú, jogerős bírói döntés ellen irányul [Abtv. 27. § b) pont].
- [14] Az Alkotmánybíróság vizsgálta azt is, hogy a támadott bírói határozat az ügy érdemében hozott döntésnek vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek tekinthető-e. Az Alkotmánybíróság több határozatában rögzítette, hogy alkotmányjogi panasz keretében csak az ügyek érdemében hozott végső döntések és a bírósági eljárást befejező egyéb döntések vizsgálhatók. Alkotmányjogi panasz tárgya lehet a büntetőeljárásban hozott döntések közül az Abtv. 27. § első és második fordulata alapján valamennyi ügydöntő határozat, így az ítélet és az ügydöntő végzés is [legutóbb pl. 3057/2017. (III. 20.) AB végzés [7], korábban: 3040/2015. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [30], 3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [20]–[21]]. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján rögzíti, hogy jelen ügyben a büntetőeljárást megszüntető végzés érdemi határozatnak tekinthető, így az indítvány ennek a feltételnek is megfelel.
- [15] 3.3. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [16] Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltétele, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [17] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt rámutat, hogy – következetes gyakorlatának megfelelően – a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, és az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek, a cselekmény jogellenességének vagy a jogellenesség hiányának a megállapítása, továbbá a valóságbizonyítás elrendelése vagy mellőzése olyan szakjogi kérdések, amelyekre az Alkotmánybíróság felülvizsgálata nem terjedhet ki. Az Alkotmánybíróság jogköre ugyanis nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan – vélt vagy valós – jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható [pl. 3147/2016. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [23], 3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]].
- [18] 3.4. A bíróságok döntése azon a következetes és több évtizedes bírói gyakorlaton alapul, amely szerint a rágalmazás nem valósul meg, ha a sérelmezett becsületsértő kijelentést egy peres eljárásban, az ügy tárgyával, az abban érintett személlyel összefüggésben az ügy tisztázása érdekében teszik. Jelen ügyben az indítványozó nem vitatja ennek a bírói gyakorlatnak az alkotmányosságát, kizárólag azt kifogásolja, hogy a terhelt szerinte valótlán és becsületsértő tényeket állított.
- [19] Az indítványozó alkotmányossági problémaként azt fogalmazta meg, hogy a bíróság az általa relevánsnak tartott bizonyítékokat figyelembe nem véve állapította meg a tényállást, amelynek következtében az indítványozó által tévesnek tartott jogi következtetés (jogellenesség hiánya) alapján szüntette meg az eljárást.
- [20] Az Alkotmánybíróság tehát rögzíti, hogy az alkotmányjogi panaszban kifejtett aggályok valójában a bíróságok által megállapított tényállást vitatják, a bírói döntések irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt, szakjogi felülbírálatára irányulnak, amelyre az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel.
- [21] 4. Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen ügyben nem merült fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, így az alkot-

mányjogi panasz az Abtv. 29. §-ban foglaltaknak nem felelt meg. Az Alkotmánybíróság ezért az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, az 56. § (3) bekezdésére figyelemmel, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel az alkotmányjogi panasz befogadását visszautasította.

Budapest, 2017. november 14.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/842/2017.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Köves Béla ügyvezető
HU ISSN 2062–9273